महालेखापरीक्षकको
पाँचौं वार्षिक प्रतिवेदन
२०७९

कालिमाटी गाउँपालिका

सल्यान

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

महालेखापरीक्षकको
पाँचौं वार्षिक प्रतिवेदन
२०७९

कालिमाटी गाउँपालिका

सल्यान

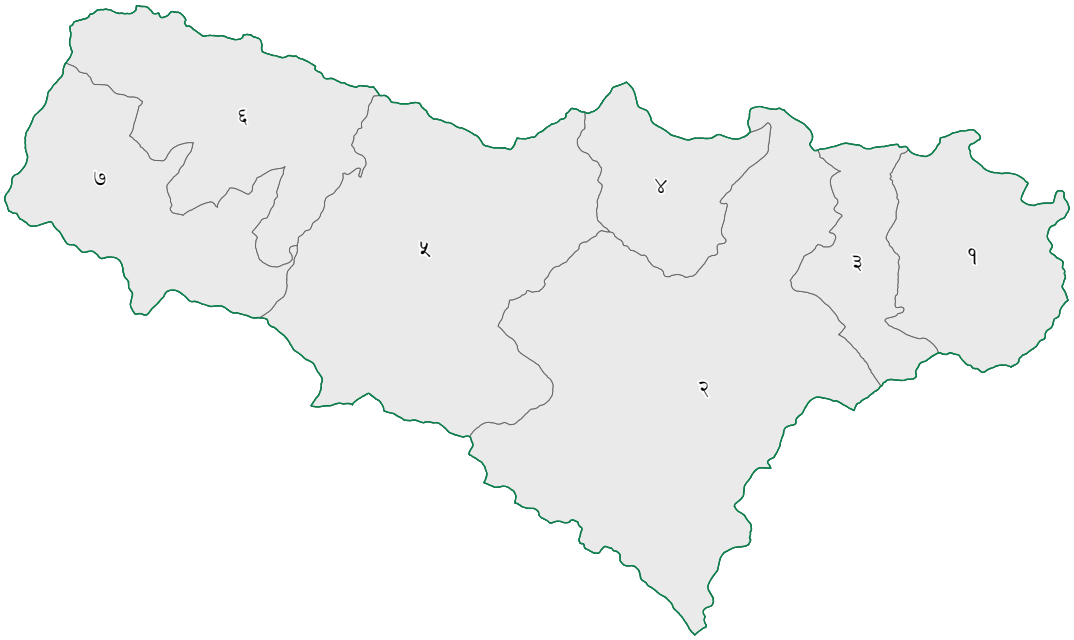

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

महालेखापरीक्षकको
पाँचौं वार्षिक प्रतिवेदन
२०७९

कालिमाटी गाउँपालिका

सल्यान

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि (VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय संस्था

(Be Credible Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य (MISSION)

राष्ट्रलाई स्वतन्त्र एवं गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide independent and Quality Audit Service to Nation)

मूल्य मान्यता (Core Values)

निष्ठा	*(Integrity)*
स्वतन्त्रता	*(Independence)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सबै सरकारी कार्यालयको लेखा कानून बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्य समेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । सोही व्यवस्थाबमोजिम स्थानीय तहको २०७८/७९ को आर्थिक कारोबारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ।

स्थानीय तहको लेखापरीक्षण नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन, नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, वित्तीय लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमको आधारमा सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षणको उद्देश्यमा वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको पालना, बजेट तथा योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण र उपयोग, जिम्मेवारी, जवाफदेहिता एवं पारदर्शिता र सेवा प्रवाहको अवस्था मूल्याङ्कन गर्नु साथै स्रोत साधनको प्राप्ति र परिचालन सम्बन्धमा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता भए नभएको विश्लेषण गरी वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधारका लागि सुझाव प्रदान गरी सुशासन प्रवर्द्धनमा टेवा पुऱ्याउनु रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को लेखापरीक्षण सम्पन्न भएपश्चात जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रियाका विषयहरू मिलान गरी कायम रहेका व्यहोरा समावेश गरेर राय सहितको अन्तिम प्रतिवेदन पठाइएको छ ।

यस वर्षको लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु मूलतः आवश्यक कानुनहरु तर्जुमा नगरेको, तर्जुमा भएका कानुनहरु राजपत्रमा प्रकाशन नगरेको, आन्तरिक आय र राजस्व बाँडफाँटको प्रक्षेपण यथार्थपरक नरहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, बक्यौता असुलीमा प्रभावकारिता नआएको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, खर्च पश्चात बजेट तथा कार्यक्रम संशोधन गरेको, वर्षान्तमा बढी खर्च गरेको, खरिद कानुन विपरीत सोझै खरिद गरेको, प्रशासनिक खर्च बढ्दै गएको बाँकी अनुदान बर्षान्तमा फिर्ता नगरेको, अनुत्पादक तथा वितरणमुखी खर्च गरेको लगायतका छन् । त्यसैगरी विकास निर्माणतर्फ योजना प्राथमिकीकरण नगरेको, टुक्रे आयोजनाको छनौट गरी खर्च गरेको, विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन

तयारीमा परामर्शदातामाथि निर्भर रहेको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरू समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनसहभागिता नजुटेको जस्ता समस्या रहेका छन् ।

स्थानीय तहको आन्तरिक व्यवस्थापनतर्फ दरबन्दी अनुसार पदपूर्ति नभएको, दरबन्दी वेगरका कर्मचारी नियुक्ति गरेको, उपभोक्ता समितिको कार्यमा सेवा प्रवाह सहज र व्यवस्थित नभएको, सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणालीमा जिन्सी एंव सम्पत्ति अभिलेख नराखेको, सञ्चालित योजना, कार्यक्रम तथा सेवा प्रवाहको अभिलेख नराखेको, बैङ्क हिसाब नभिडेको, लेखाङ्कन तथा समग्र प्रतिवेदन प्रणाली र आन्तरिक नियन्त्रण कमजोर रहेको पाइएको छ। स्थानीय तहमा महालेखापरीक्षकको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन उपर छलफल र बेरुजू फस्यौंट सम्बन्धी स्पष्ट कार्यविधि तर्जुमा भएको देखिएन । लेखापरीक्षणबाट औंल्याएका व्यहोराहरू आवश्यक कारवाही गरी वित्तीय अनुशासन कायम गर्नुपर्दछ।

समय र जनशक्तिको सीमितताको बाबजुद यथासम्भव स्थानीय तहको कार्यस्थलमा नै उपस्थित भई लेखापरीक्षण गरिएको र लेखापरीक्षणको क्रममा लेखापरीक्षण टोलीले स्थानीय तहका प्रमुख सहितका पदाधिकारीहरूसँग छलफल समेत गरिएको छ। लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका व्यहोराको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहको वित्तीय व्यवस्थापन, विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा सुधार हुने अपेक्षा गरेको छु । स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू र लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादनको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु।

(टंकमणि शर्मा दंगाल)

२०७९ चैत्र

महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
अनामनगर, काठमाडौं, नेपाल
Anamnagar, Kathmandu, Nepal

प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनलय, कर्णाली प्रदेश

पत्र संख्याः २०७९।८०
च.नं. ६१

मितिः २०७९।१२।२९

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

श्री अध्यक्ष ज्यू,
कालीमाटी गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,
सल्यान ।

कैफियत सहितको राय

हामीले कालीमाटी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वित्तीय विवरण र त्यससँग सम्बन्धित अन्य विवरण तथा लेखा टिप्पणीहरूको लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेस भएको २०७९ आषाढ ३२ मा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वित्तीय विवरण र त्यससँग सम्बन्धित अन्य विवरणले स्थानीय तहसँग सम्बन्धित प्रचलित कानुनबमोजिम सारभूतरूपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ।

कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

१. गाउँपालिकाले महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचा पूर्ण रुपमा प्रयोग गरी वित्तीय विवरण तयार गरेको छैन ।

२. लेखापरीक्षणबाट रू १ करोड ५ लाख ३० हजार बेरुजू देखिएको छ। सो सम्बन्धमा प्रतिक्रिया उपलब्ध नभई बाँकी बेरुजू असुल गर्नुपर्ने रू. ३१ लाख ५६ हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू. १५ लाख १७ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु ५८ लाख ५७ हजार रहेको छ ।पालिकाको गतवर्ष सम्म रु १० करोड ३८ लाख ३३ हजार बेरुजू बाँकी रहेकोमा हालसम्मको अद्यावधिक बेरुजू रु ११ करोड ४३ लाख ६३ हजार रहेको छ । गाउँपालिकाको **बेरुजू वर्गीकरण र अद्यावधिक बेरुजू स्थितिको व्यहोरा यसैसाथ संलग्न छ ।**

३. गाउँपालिकाको लेखापरीक्षणबाट स्रोत र साधनको प्राप्तिको प्रक्षेपण यथार्थपरक नभएको, असुली लक्ष्यअनुसार नभएको, कर्मचारीको दरबन्दीअनुसार स्थायी पदपूर्ति नभएका कारण विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता नआएको, अनुदानको पर्याप्त अनुगमन नभएको, वितरणमुखी कार्यक्रम सञ्चालन गरेको, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको, लगायतका व्यहोरा लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएको छ।कार्यालयबाट सम्प्रेषित लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन यसको अङ्गको रुपमा रहेको छ ।

४. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले पालिकाको पेश्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व यकिन हुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन ।

हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानूनबमोजिम गरिएको छ । वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसँग हामी स्वतन्त्र छौं। त्यसैगरी स्वीकृत आचारसंहिताको पालना गरी कार्यसम्पादन गरेका छौं । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन र लेखाउत्तरदायी अधिकारीको जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यबिधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तीका कारण वित्तीय विवरण सारभूतरूपमा गलत आँकडा रहित स्वरूपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने जिम्मेवारी पालिका व्यवस्थापनमा रहेको छ। गाउँ कार्यपालिका, अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत गाउँपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन्।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा अन्य गल्ती समेतका कारण सारभूतरूपमा गलत आँकडा रहित होस् भनी उचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो। लेखापरीक्षणमा उचित आश्वस्तताले सामान्य स्तरको आश्वस्ततासम्म प्रदान गरेको हुन्छ, तर लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुनबमोजिम गर्ने लेखापरीक्षण सम्पादन भएकै अवस्थामा पनि सबै प्रकारका जालसाजीजन्य वा अन्य गल्ती पत्ता लगाउन सक्ने निश्चितता भने हुँदैन। वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा नै फरक पार्न सक्ने अवस्था देखिएका एउटै वा समग्रतामा हुने विशेष वा जालसाजीजन्य वा अन्य गल्तीलाई सारभूतरूपमा गलत आँकडा मानिएको छ।

(.....)

नायब महालेखापरीक्षक

कालीमाटी गाउँपालिका, सल्यान

१. चालु वर्षको बेरुजु २०७८।७९

१.१. बेरुजु बर्गिकरण (बिनियोजन, राजस्व, धरौटी र अन्य कारोबार)

(रु. हजारमा)

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट फछ्र्यौट			बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
									असुल गर्नुपर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम		अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	राजस्व लगत जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	
सैद्धान्तिक	लगाती		सैद्धान्तिक	लगाती		सैद्धान्तिक	लगाती								
८५	३५	१०५३०	०	०	०	८५	३५	१०५३०	३१५६	५८५७	१५१७	०	०	७३७४	०

२. अद्यावधिक बेरुजू स्थिति २०७८।७९

(रु. हजारमा)

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्षको फछ्र्यौट	बाँकी बेरुजू	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
कालीमाटी गाउँपालिका, सल्यान	१०३८३३	०	०	१०३८३३	०	१०५३०	११४३६३

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्ष: २०७८/७९

कार्यालय र स्थान : कालीमाटी गाउँपालिका, सल्यान , कालिमाटी गाउँपालिका , सल्यान

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	hari bahadur khatri	२०७७-४-१	२०७९-३-३२
कार्यालय प्रमुख	khim bahadur khadka	२०७९-४-१५	हाल सम्म कार्यरत
लेखा प्रमुख	gopal oli oli	२०७७-४-१	२०७८-९-३०
लेखा प्रमुख	Eka Lal Rana	२०७८-१०-९	हाल सम्म कार्यरत
		बेरुजु रकम	१०,५३०,३२९

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी		४,६७,७४,९०५	
आम्दानी		**खर्च**	
संघीय सरकारबाट अनुदान	३२,९२,६९,९१२	**चालु खर्च**	३३,०५,२६,९३३.६५
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	२,३१,९७,७४३	**पूँजीगत खर्च**	१५,०२,२६,१८३
राजश्व बाँडफाँट	९,००,६९,०९८.८	**वित्तीय/अन्य व्यवस्था**	६८,६१,५१२.७२
आन्तरिक आय	६३,७६,७३३		
अन्य आय	३,३६,१२,७८४		
कुल आय	४८,२५,२६,२७०.८	**कुल खर्च**	४८,७६,१४,६२९.३७
बाँकी मौज्दात		४,१६,८६,५४६.४३	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
१			**परिचय :** स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारीणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको संचालन गर्ने उद्देश्यले यस नगरपालिका को स्थापना भएको हो। स्थानीय सरकारले संचालन गर्ने कार्यमा सहकारिता, सह–अस्तित्व र समन्वयलाई प्रर्वधन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु गाँउपालिकाको उद्देश्य रहेको छ। यस पालिका अन्तर्गत ७ वडा, ३७ सभा सदस्य ५००.७२ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल तथा २३ हजार जनसंख्या रहेको छ । उल्लेखित कारोवारहरुको लेखापरीक्षण ऐन, महालेखापरीक्षकको कार्यालयको स्वीकृत समस्टिगत लेखापरीक्षण योजना, इकाईगत लेखापरीक्षण योजना, जोखिम बिश्लेषण, लेखापरीक्षण नीति मानदण्ड, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण अनुबन्धपत्र, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, व्यवसायिक लेखापरीक्षणका असल अभ्यासका आधारमा तयार गरी स्वीकृत लेखापरीक्षण योजना, कार्यक्रम र लेखापरीक्षणको बिधि अनुसार नमूना छनौट (Sampling)का आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षण टोलिमा रहेको सिमित साधन र श्रोत, सूचनाको पहुचमा हुने सिमितता, कारोबारको जटिलता जस्ता कारण सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारको कानूनी बैद्यता परीक्षणमा कठिनाई जस्ता सीमाहरु लेखापरीक्षणमा रहेका छन् । लेखापरीक्षकको जिम्मेबारी लेखापरीक्षणको निष्कर्ष सहित प्रतिबेदन जारी गर्नु हो भने आर्थिक कारोवार र वित्तिय विवरणको सम्पूर्ण जिम्मेबारी व्यवस्थापन पक्षको रहेको छ । लेखापरीक्षणबाट देखिएको व्यहोराहरुको मस्यौदा प्रतिवेदन उपर कार्यालय प्रमुख र अन्य पदाधिकारीहरु समेतको उपस्थितिमा मिती २०७९।५।३१ मा छलफल भइ पेश भएका थप कागजातहरु समेत परीक्षण गर्दाकायम हुन आएका व्यहोराहरु निम्नानुसार रहेका छन्:	
२			**वित्तीय विवरण विश्लेषण :**	
२.१			**स्थानीय संचित कोष :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६९ र ७२ बमोजिम यस पालिकाले वित्तिय हस्तान्तरणबाट प्राप्त अनुदान तथा सहायता, आन्तरिक आम्दानी र स्थानीय सरकारबाट सञ्चालन भएको आयोजनाहरु समेतको आयव्यय हिसाबको आर्थिक वर्ष २०७८।७९ को समग्र संचित कोषको संक्षिप्त अवस्था निम्न बमोजिम रहेको छ।	

सि. नं.	आयतर्फ			सि. नं	व्ययतर्फ		
	विवरण	रकम	रकम		विवरण	रकम	रकम
१	**गतवर्षकोजिम्मेवारी**		४,६७,७४,९०५।००	१	**चालुखर्च**		३३,०५,२६,९३३।६५
	क) नगद			२	**पूँजीगतखर्च**		१५,०२,२६,१८३।००
	ख)बैंक	४,६७,७४,९०५।		३	**वित्तियव्यवस्थाभुक्तानी**		०

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय								बेरुजु रकम
					००						
			२	**राजस्व (आन्तरिकआय)**		९,६४,४५,८३१।८०	४	**प्रकोपव्यवस्थापनकोष**		5,74,470।5०	
				क) आन्तरिकराजस्व	६३,७६,७३३।००		५	**विविध खर्च खाता**		३४,२३,१३६।२२	
				ख) राजस्वबाँडफाँड - संघिय सरकार	८,९१,६२,९६७।०५		७	धरौटीफिर्ता		२८,६३,९०६।००	
				ग) राजस्वबाँडफाँड - प्रदेश सरकार	९,०६,१३१।७५						
			३	**वित्तियहस्तान्तरण-संघ**		३२,९२,६९,९१२।००					
				क) वित्तियसमानीकरणअनुदान	९,९३,००,०००।००						
				ख) सशर्तअनुदान- नगद	१७,७६,३६,०००।००						
				ग) सशर्तअनुदान– आन्तरिक ऋण	३,५८,१५,०००।००						
				घ) समपूरकअनुदान	८३,७९,३२२।००						
				ङ) विशेषअनुदान	८१,३९,५९०।००						
				च) अन्यअनुदान	०						
			४	**प्रदेशसरकारबाटप्राप्तअनुदान**		२,३१,९७,७४३।००					

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय								बेरुजु रकम
				क) वित्तियसमानीकरणअनुदान	१,०२,८७,०००।००						
				ख) सशर्तअनुदान	७७,३२,१६४।००		७	**मौज्दात**		४,१६,८६,५४६।४३	
				ग) समपुरकअनुदान	१२,९८,५७९।००			**क)नगदमौज्दात**	०		
				घ) विशेषअनुदान	३८,८०,०००।००			**ख)बैंकमौज्दात**	**४,१६,८६,५४६।४३**		
				ङ) अन्यअनुदान	०			· संचितकोषखाता	६२,३८,५७१।६५		
			५	**अन्तरस्थानीयतहबाटप्राप्त**	०	०		· चालु खर्च खाता	२,५५,७३,४८९।००		
			६	**अन्य**		२,३२,५४,०००।००		· पूँजीगत खर्च खाता	३९,५७,६७९।००		
				क)एस.एस.डि.पि.सोधभर्ना हुने अनुदान	०			· आन्तरिक राजस्व खाता	८,२८,४४३।००		
				ख) एस.एस.डि.पि.सोधभर्ना हुने ऋण	१,५०,००,०००।००			· बाँडफाड प्राप्त राजस्व खाता	९८,४३८।००		
				ग) युरोपियन युनियन नगद अनुदान	१५,००,०००।००			· आन्तरिक अनुदान खाता	१४,९२,६५४।००		
				घ) जिपिइ सोधभर्ना हुने अनुदान	०			· **प्रकोपव्यवस्थापनकोष**	१,२६,४७१।५		
				ङ) आयडीए सोधभर्ना हुने ऋण	६७,५४,०००।००			· **विविध खर्च खाता**	१,५०,६६१।२८		
				च) आइएमएफ/इसिएफ नगद ऋण	०			· **धरौटीमौज्दात**	३२,२०,१३९।००		
			७	**प्रकोपव्यवस्थापनकोष**		७,००,९४२।००					

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय								बेरुजु रकम
				क) जिम्मेबारी	७,००,९४२।००						
				ख) आम्दानी	०						
			८	**विविध खर्च खाता**		३५,७३,७९७।०					
				क) जिम्मेबारी	०						
				ख) आम्दानी	३५,७३,७९७।००						
			९	**विभिन्नकोषतर्फकोआय**		०					
			१०	**जनसहभागिता(नगद)**	०						
			११	**विषयगतनिकायबाटप्राप्त**	०						
			१२	**धरौटीआय**		६०,८४,०४५।००					
				क) जिम्मेबारी	३५,७९,००२।००						
				ख) आम्दानी	२५,०५,०४३।००						
			१३	**लगानीकोसाँवाफिर्ता**		०					
			१४	**भ्याटलगायतअन्यदायित्व भुक्तानीदिनुपर्ने**		०					
			१५	**अन्यदायित्वप्रदेशसरकारफिर्ता**		०					
			१६	**अन्यआय**		०					
				जम्मा		**५२,९३,०१,१७५।८०**		**जम्मा**		**५२,९३,०१,१७५।८०**	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
२.२			**वित्तीय विवरण** – स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७२ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले प्रत्येक वर्षको साउन एक गतेदेखि आगामी वर्षको असार मसान्तसम्मको अवधिलाई आर्थिक वर्ष कायम गरी आय र व्ययको हिसाव राख्नुपर्दछ । सोही ऐनको दफा ६९ मा तोकिय अनुसार गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो आर्थिक कार्य प्रणालीको व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ । यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा देहाय बमोजिम छन् • स्थानीय तहले संचित कोषमा गत विगतको बाँकी, यस वर्ष प्राप्त रकम र संचित कोषवाट भएको खर्च स्पष्ट देखिने गरी खाता राखेको छैन । • लेखापरीक्षणका क्रममा बैंक नगदी किताब तथा पेश्की खाता अद्यावधिक नरहेको कारण स्थानीय तहले पेश गरेको आय–व्यय विवरण यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था छैन । • गतबर्षको बाँकी मौज्दात रु. ५,०३,५३,९०६।०६ रहेकोमा यस वर्षको शुरु मौज्दात (धरौटी, प्रकोप व्यवस्थापन कोष समेत) रु. ५,१०,५४,८४९।०० रहेको छ । फरक परेको रु. ७,००,९४२।९४ सम्वन्धमा यकिन गरी हिसाव मिलान गर्नुपर्दछ । • सुत्रको म.ले.प.फा.नं.२७२ ले देखाउने श्रेस्ता अनुसार बैक बाँकी रकम यथार्थ देखिदैन । • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को नियम ७२(२) मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा नियम ७६(२) मा महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस पालिकाले २०७६।२।१९ मा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएको NEPSAS based ढाँचामा प्रतिवेदन तथा लेखाङ्कन गरेको पाईएन । • स्थानिय तहमा प्राप्त हुने सवै कार्यक्रमहरुलाई समावेश गरी वित्तिय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं. २७२) तयार गर्नुपर्नेमा पालिकाले सुत्रबाट तयार भएको वित्तिय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं. २७२) मा सिग्यासतर्फको अन्तरसरकारी अख्तियारीतर्फको कार्यक्रम समाबेश नगरेबाट प्रस्तुत आर्थिक विवरणले सवै कारोवारलाइ प्रतिनिधित्व गरेको छैन । स्वीकृत लेखा ढाँचामा लेखा राखी नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान अनुसार आर्थिक विवरण तथा लेखा प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्दछ । त्यसैले तोकेबमोजिमका वित्तीय विवरणहरु तथा खाताहरु अद्यावधिक गरी आय र व्ययको वास्तविक स्थिति देखिने गरी लेखांकन गर्नुपर्दछ ।	
२.३			**एकिकृत आय-व्यय विवरण :-** कार्यालयले सूत्र लेखाप्रणालीको प्रयोग गरेतापनि लेखा प्रणालीका स्वीकृत ढाँचाहरु स्वचालित रुपमा सृजना गर्ने गरेको देखिएन । जस्तै नगरपालिकाको एकिकृत आयव्यय विवरण सुत्र प्रणालीबाट तयार हुने गरेको छैन।उल्लेखित कुराहरुमा सुधार गरी संचित कोष खाताको मर्म अनुसार समयमै श्रोतगत रुपमा आम्दानी जनाउने र निकासा खर्च लेखी संचित कोषको यथार्थ हिसाव देखाउन सम्बन्धित निकायको ध्यान जानु पर्दछ ।	
२.४			**सञ्चित कोषको चौमासिक विवरण-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७६(५) मा नगरपालिकाले स्थानीय सञ्चित कोषमा भएको आय व्ययको चौमासिक शीर्षकगत विवरण तयार गरी संघीय अर्थ मन्त्रालय, प्रदेश अर्थ मन्त्रालय, मन्त्रालय तथा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगमा पठाउनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। नगरपालिकाले यो वर्ष सञ्चित कोषको चौमासिक हिसाव तालुक निकायमा पठाएको देखिएन। ऐनले तोके वमोजिमका बमोजिमका विवरणहरु तालुक निकायहरुमा पठाउनु पर्दछ।	
३			**आन्तरिक नियन्त्रण तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण :**	

https://nams.oag.gov.np

३.क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	विषय	बेरुजु रकम
			आन्तरिक नियन्त्रणः स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो कार्यालयवाट सम्पादन गरिने कार्य मितव्ययी, प्रभावकारी, नियमितता र दक्षतापूर्ण ढंगवाट सम्पादन गर्न र वित्तीय प्रतिवेदन प्रणालीलाई विश्वसनीय वनाउन तथा प्रचलित कानून वमोजिम कार्य सम्पादन गर्न आ–आफ्नो कामको प्रकृति अनुसारको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने व्यवस्था छ।कार्यालयले कार्यविधि तयार नगरेको कारण आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको अवस्था कमजोर रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा देहाय बमोजिम छन् : • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन 2074 को दफा 11 अनुसार आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्यांक संकलन, अभिलेखांकन र व्यवस्थापन गर्नुपर्नेमा गरेको पाईएन । • पालिकाले एक आर्थिक वर्ष भित्र भएको आर्थिक कारोवारको अनुसुची 14 वमोजिमको ढाँचामा वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरेको पाईएन । • पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता राखेको पाईएन । साथै पालिकाबाट यस वर्ष संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्यवयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन तयार गरेको पाईएन। • कार्यालयको श्रेष्ता र वैक विचको हिसाव फरक परे वा नपरेको सम्वन्धमा वैक हिसाव मिलान विवरण तयार नगरेको कारण हिसाव मिलान भए नभएको सम्वन्धमा यकिन गर्न सकिएन । • अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्नेमा पालिकाले सो बमोजिमको मध्यकालीन खर्चको संरचना तयार गरेको पाईएन । • स्थानिय तह संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६५, ६६ र ६७ मा क्रमशः स्थानिय राजस्व परामर्श समिती, स्रोत अनुमान र बजेट सीमा निर्धारण समिती र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिती गठन गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा पालिकाले उक्त समितीहरु गठन गरेको पाइएन । • विषयगत क्षेत्रमा संचालन हुने कार्यक्रममा बैठक भत्ता, भ्रमण भत्ता, तालिम, गोष्ठीतर्फ बढी केन्द्रित भई वितरणमुखि रहेको पाइयो । • पालिकाले जिन्सी सामानको एकीकृत विवरण तथा सहायक जिन्सी खाता अध्यावधिक नगरी वडा कार्यालय तथा विभिन्न संघ संस्थालाई वितरण गरेको पाईयो । • वडा कार्यालयमा रहेका जिन्सी समान अभिलेख पालिकाको मूल जिन्सी खातामा अध्यावधिक गरेको पाईएन । साथै सहायक जिन्सि खाता खडा गरेको छैन । • जिन्सी निरिक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुसार विभिन्न मालसामान मर्मत तथा लिलाम गर्नु पर्नेमा गरेको पाईएन । • मुल्य अभिवृद्धि कर नियमावली २०53 को नियम 6 क अनुसार ठेक्का सम्झौता र कर भुक्तानीको जानकारी सम्वन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयलाई नदिएको आर्थिक वर्षको अन्तमा मात्र दिइएको तथा इ टीडिएस नगरेको । • कार्यालयले उद्देश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सम्भावित जोखिमहरु पहिचान गरि निराकरणको प्रयास गरेको अभिलेख नराखेको । • कुनै रकम भुक्तानी दिँदा रित पुगे वा नपुगेको जाँज गरी रसिद विल भर्पाइहरुमा सिलसिलेवार नम्बर राखी कार्यालय प्रमुखले तोकेको कर्मचारीले भुक्तानी भएको जनाउने छाप समेत लगाई दस्तखत गरी प्रमाणित गर्नुपर्नेमा सो अनुसार गरेको पाईएन । • पालिका अन्तर्गत रहेको सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख राखेको देखिएन । • कार्यविवरण तयार गरी कर्मचारीहरुलाई अधिकार र जिम्मेवारी दिनुपर्नेमा दिएको देखिएन । • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन 2074 को दफा 13 वमोजिम आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा पन्ध्र दिन अगावै पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको निर्माण सामाग्री मूल्य, ज्याला, भाडा तथा अन्य महशुलको स्थानीय न्युनतम दररेट तोक्नु पर्नेमा तोकेको पाईएन। • ठेक्काहरुको विस्तृत विवरण देखिने गरि ठेक्का खाता राखेको पाईएन।	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
			• पालिकासँग डोजर, ट्रिपर र एम्बुलेन्स रहेकोमा इन्धन र मर्मत खर्च उच्च भएपनि सोबाट कुनै आम्दानी भएको छैन । यसवाट भएको आम्दानी र खर्च यकिन गर्न सक्ने अवस्था छैन । • पेश्की लेजर, व्यक्तिगत पेस्कीको विवरण खडा गरी अद्याबधिक गरी राख्नुपर्नेमा राखेको पाइएन । • कतिपय योजनाहरुमा इष्टिमेट तयार गरेको, स्वीकृत गरेको, नापी मूल्याकन गरेको, जाँच गरेको, स्वीकृत गरेको, ठेक्का बिल र कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरेको, स्वीकृत गरेको मिति उल्लेख नभएको । • निर्माण कार्यको कार्यसम्पन्न प्रविदेन अनुसार नापी किताव तयार गरी उक्त नापी कितावलाई नियमको प्रावधान अनुरुप अद्यावधिक गरी राख्नुपर्नेमा योजनाहरुको नापी लुज पेपरमा भर्ने गरेको पाइयो।अतःयोजनागत नापी किताव बनाई भएको कार्य र खर्चको विवरण अद्यावधिक गरेको देखिएन । • एक लाख भन्दावढीको मालसामान खरीद गर्दा सार्वजनिक खरीद नियमावलीको नियम ११ वमोजिम लागत अनुमान तयार नगरेको । • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन 2074 को दफा 74(2) अनुसार सार्वजनिक खरिद नियमावली वनाई लागु गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोमा वनाएको पाईएन । • सार्वजनिक खरिद नियमावली 2064 को नियम 97 अनुसार यस वर्ष कार्यसम्पन्न भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा गरेको पाईएन । • संस्था दर्ता ऐन, २०३४ को दफा ३ अनुसार पालिकाबाट संचालन भएका विभिन्न योजना निर्माण गर्न गठन गरेका उपभोक्ता समिति उक्त ऐनको व्यवस्था अनुसार मान्यता प्राप्त हुने गरी दर्ता गरेको पाइएन । • सञ्चालित योजनाको सूचना पाटीमा आय–व्यय, अपेक्षित र वास्तविक लाभका साथै उपभोक्ताको योगदान र कार्यसम्पादन लगायतका विषयमा स्पष्ट गरी सरोकारवाला सहितको सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षणलाई अनिवार्य गर्नु गराउनु पर्नेमा पालना भएको पाईएन। • वातावरण संरक्षणको एकिकृत दिर्घकालिन योजना तयार नगरेको • सुशासन व्यवस्थापन तथा सञ्चालन नियमावली २०६५ को दफा १४ अनुसार नागरिक वडापत्रमा उल्लेखित सेवाहरुको कार्यान्वयन स्थिती अनुगमन गर्न अनुगमन संयन्त्र तय गरेको पाईएन । • निजामती सेवा ऐन 2049 वमोजिम कार्य विवरण वनाई लागु गरेको पाईएन । • निजामती सेवा ऐन 2049 को दफा 7 ख 2 वमोजिम तलवि प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र तलव भत्ता भुक्तानी गर्नुपर्नेमा कार्यालयले तलवी प्रतिवेदन पारित नगरी रु २,२७,३७,२६७।०० तलब खर्च लेखेको पाईयो ।तलबी प्रतिवेदन पारित नहुँदा ग्रेडसमेत यकिन हुन सकेन । • मन्त्रालयको मिति २०७३।१२।२५ को आर्थिक कारोबार तथा खाता सञ्चालन सम्बन्धमा थप स्पष्ट पारिएको परिपत्रको दफा १७ बमोजिम यस पालिका तथा पालिकामा समाहित भएका साविकका गाउँ विकास समितिको नाममा रहेको पेश्की तथा बेरुजु अभिलेख समायोजन भएको पालिकामा कायम गरी नियमानुसार पेश्की फछ्र्यौट तथा बेरुजु सम्परीक्षण कार्य गर्नुपर्नेमा यस पालिकामा समाहित भएका साबिकका विषयगत कार्यालयको बेरुजू लगत तथा सम्परीक्षणको अभिलेख पालिकाले एकिन गरी अध्यावधिक नगरेकोले पालिकाले उक्त व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
			तसर्थ पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तत्काल तयार गरी सुदृढ खरिद व्यवस्थापन, समग्र वित्तीय कारोवारको लेखांकन एवं प्रतिवेदन गरी प्रतिस्पर्धी, पारदर्शी र मितव्ययी कारोवार गर्न गराउन आवश्यक देखिन्छ ।	
३.२			**आन्तरिक लेखापरीक्षण** - स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ (२) मा स्थानीय तहले आर्थिक कारोबारको नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारीताको आधारमा प्रत्येक चौमासिक समाप्त भएको एक महिना भित्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने उल्लेख छ । तर गाउँपालिकाले यस वर्षको आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराएको छैन । तसर्थ कानुनमा तोकिए बमोजिम आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।	
३.३			**आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा :** प्रत्येक स्थानीय तहले आफ्नो आन्तरिक कारोवार, आन्तरिक जाच एवं आर्थिक कार्य प्रणाली प्रभावकारी र व्यवस्थित गराउन आन्तिरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन गर्नुपर्ने व्यबस्था भएपनि आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन भएको छैन । आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठनको अभावमा आर्थिक कारोवार अव्यवस्थित भई वित्तीय जोखिम वढ्ने संभावना रहन्छ । तसर्थ यस नगरपालिकाले आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन गरी आर्थिक कारोवारको यथार्थता एवं वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण गर्ने तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।	
४			**कानुन निर्माण :**	
४.१			**कानून र सञ्चालन स्थिति** – स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ ।जसअनुसार स्थानीय तह सञ्चालनको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट ३० नमूना कानूनहरु बनाई उपलब्ध गराएकोमा यस पालिकाले हालसम्म १० वटा ऐन, ६ वटा नियमावली, २१ कार्यविधि, ३ निर्देशिका, १ आचारसंहिता गरी ४१ कानुन निर्माण गरेको छ ।	
४.२			**न्यायिक समिति** – स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६देखि ५३ सम्म न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ। समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ।तर लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार गतबर्ष फछ्र्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउन बाकी २ र यो बर्ष २ वटा उजुरी परेकोमा १ वटा उजुरी फछ्र्यौट भएको देखिन्छ ।	
५			**संगठन तथा कर्मचारी ब्यवस्थापन तर्फ :**	

https://nams.oag.gov.np

<table>
<tr><th>क्रम</th><th>भौचर नम्बर</th><th>भौचर मिति</th><th>बिषय</th><th>बेरुजु रकम</th></tr>
<tr><td>५.१</td><td></td><td></td><td>प्रशासकीय संगठन र कर्मचारी व्यवस्थापन – स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ । पालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित ४४ दरबन्दी स्वीकृत रहेकोमा लेखापरीक्षण अवधि सम्म १३ जना पदपूर्ती भएको देखिन्छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार कार्य व्यवस्थापनका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका ईन्जिनियर, लेखा अधिकृत, आन्तरिक लेखापरीक्षक सहितका पदहरु रिक्त रहेका छन् । दरबन्दी बमोजिम जनशक्तिको पूर्णता नहुँदा विषयगत कार्यक्रम सञ्चालन, सेवा प्रवाह तथा पालिकाको समग्र कार्य सम्पादनमा असर परेको स्थिति छ । तसर्थ रिक्त पदहरु यथाशक्य छिटो पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>५.२</td><td></td><td></td><td>वडा सचिवको पदपूर्ती – पालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालयवाट संचालित सेवा प्रवाहमा महत्वपूर्ण भूमिका रहेका वडा सचिवको दरवन्दी र पदपूर्तीको अवस्था देहाय वमोजिम रहेको छ । रिक्त पदहरुको पदपूर्ती गर्नुपर्दछ ।
<table>
<tr><th>वडा संख्या</th><th>वडा सचिवको दरवन्दी</th><th>वडा सचिवको पदपूर्ती</th><th>रिक्त वडा सचिव</th></tr>
<tr><td>७</td><td>७</td><td>२</td><td>५</td></tr>
</table></td><td></td></tr>
<tr><td>५.३</td><td></td><td></td><td>कर्मचारी करार – स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको र सेवा करारबाट लिईने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नसकिने व्यवस्था छ । तर पालिकाले विभिन्न पदमा ८४ जना कर्मचारीहरु करारमा राखि रु.२ करोड ७५ लाख १४ हजार ४८० खर्च लेखेको छ । त्यसैगरी सोही ऐनको २०७४ को दफा ८३(८) वमोजिम पालिकाले नगर प्रहरी, सवारी चालक, कार्यालय सहयोगी, पलम्बर, इलेक्टीसियन, चौकिदार, मालि, बगँचे लगायतका पदमा मात्र करारवाट सेवा लिन सकिने व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय तहले माथि उल्लेखित पद वाहेकको १३ जना करार नियुक्ति गरी बर्षभरीमा रु. ४९ लाख ६८ हजार ८५० भुक्तानी गरेको अनियमित देखिएको रु.....
<table>
<tr><th>क्रम</th><th>कर्मचारीको/फर्म/संगठन नाम</th><th>असुली रकम</th></tr>
<tr><td>५.३.१</td><td>कर्मचारी करार</td><td>४९,६८,८५०</td></tr>
</table></td><td>४,९६८,८५०</td></tr>
</table>

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
५.४			**सेवा प्रवाह –** सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ को दफा २५ मा सर्वसाधारणलाई सेवा प्रदान गर्ने वा जनसम्पर्क कायम गर्ने प्रत्येक सरकारी निकायले सबैले देख्ने ठाँउमा कार्यालयले दिने सेवा र त्यसको प्रकृति, सेवाग्राहीले सेवा प्राप्त गर्न पूरा गर्नु पर्ने कार्यबिधि, सेवा प्रदान गर्ने पदाधिकारी र निजको कार्यकक्षको विवरण ,सेवा प्रदान गर्न लाग्ने समयाबधि र सेवा प्राप्त गर्न कुनै दस्तुर तथा अन्य रकम लाग्ने भए सो को विवरण , खुलाई नागरिक वडापत्र राख्नु पर्ने र सो बमोजिम सेवा प्रदान गरेको अभिलेख राख्नुपर्ने ब्यवस्था छ ।कार्यालयले पेश गरेको विवरण अनुसार यस वर्ष ९८१ ब्यक्तिगत घटना दर्ता जस्ता सेवा प्रवाह गरेको छ । स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ११ मा उल्लेखित स्थानीय निकायको काम कर्तव्य र अधिकार मध्ये अधिकांश सेवा प्रवाह गर्नुपर्ने विषयमा पूर्वाधारका कारण प्रवाह गर्न सकेको छैन । अतः जनशक्ति र पूर्वाधारको विकास गरी निकायको सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ ।	
६			**बजेट तथा कार्यक्रम तर्फ :**	
६.१			**बजेट पेश, पारित र अख्तियारी** - स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजश्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असार मसान्तभित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस स्थानीय तहमा मिति २०७८।३।७ मा रु. ५८ करोड ९२ लाख १८ हजारको बजेट सभा समक्ष पेश गरेकोमा मिति २०७८।३।७ मा पारित भएको छ । त्यस्तै स्थानिय तहका प्रमुखले २०७८।४।७ मा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाइ बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी दिएको देखिन्छ ।	
६.२			**स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६(१) बमोजिम पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सो को सन्तुलित वितरणको खाका र बजेट सीमा निर्धारण गर्न ७ सदस्यीय स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गठनको व्यवस्था छ । उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, साधनको सन्तुलित वितरणको खाका, बजेटको कुल सीमा, बजेटको क्षेत्रगत सीमा निर्धारण, बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन तय गर्नुपर्ने जस्ता कार्यहरु फाल्गुन महिनाभित्र सम्पन्न गरिसक्नुपर्ने र बजेट प्रक्षेपण गर्दा बजेट वर्षपछिको थप २ वर्षको समेत प्रक्षेपण तयार गर्नुका साथै तयार भएको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सीमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले चैत्र १५ गतेभित्र पालिकाका विषयगत शाखा तथा वडा समितिलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेकोमा पालिकाले समितिको गठन गरेको छैन । ऐनमा व्यवस्था भएअनुसार बजेट सीमा लगायत क्षेत्रगत विषय समेटी बजेट प्रक्षेपण सम्बन्धी नियम तथा कार्यविधि तर्जुमा एंव सोको पालनामा सम्बन्धित पदाधिकारीको ध्यान जानुपर्दछ ।	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
६.३			**बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने ब्यवस्था अनुसार समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गरेको समेत नदेखिएकाले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको ब्यवस्थाको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ ।साथै पालिकाले सभाबाट स्वीकृत कार्यक्रम र प्रदेश सरकार तथा अन्य प्रदेश कार्यालयबाट संचालित पालिका क्षेत्र भित्रको योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरो परे नपरेको यकिन गर्न संचालित योजना तथा कार्यक्रमको दोहोरो नपर्ने गरी अभिलेख राखेको नदेखिएकोले लगत राखी दोहोरो पर्नबाट जोगाउनुपर्दछ ।	
६.४			**योजना र कार्यान्वयनः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ वमोजिम स्थानीय तहले योजना वनाउँदा सहभागितामूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त हुने योजना छनौट गरी प्राथमिकिकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। साथै योजना वनाउँदा मध्यम तथा दीर्घकालीन प्रकृतिका आयोजनाहरूको सूची समेत तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकाको यस वर्ष विभिन्न योजना संचालनको लागि बजेट व्यवस्था गरेकोमा पालिकाले दिर्घकालिन योजना छनौट तथा प्राथमिकिकरण नगरेको र अधिकांश कच्ची वाटो र कम महत्वका योजना छनौट गरी रकम खर्च गरेको देखिन्छ। दिर्घकालिन योजना छनौट तथा प्राथमिकिकरणगरी सहभागितामूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त गर्ने गरी योजना छनौट गरी सञ्चालन हुनुपर्दछ।	
६.५			**चौमासिक खर्च :–** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६(३) अनुसार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले नगरपालिका कोषबाट खर्च भएको रकमको चौमासिक प्रगति त्यस्तो अवधि समाप्त भएको पन्ध्र दिनभित्र कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गर्नुपर्ने उल्लेख छ । कार्यालयले उपलव्ध गराएको पूँजीगत शीर्षकको चौमासिक खर्च विवरण विश्लेषण गर्दा जम्मा खर्च रु १५ करोड २ लाख २६ हजार १८३ मध्ये तेश्रो चौमासिकमा निम्नानुसार ६३.६४ प्रतिशत खर्च भएको छ।जस अनुसार आषाढ महिनामा मात्र कूल खर्चको २८.६१ प्रतिशत खर्च भएको देखियो।अतः आर्थिक बर्षको अन्त्यमा मात्र कार्य हुने र त्यसरी काम गर्दा अनुगमन तथा मूल्याकंन प्रभावकारी हुन नसकि कामको गुणस्तरमा असर पर्ने सक्ने हुंदा चौमासिक कार्ययोजना अनुसार कार्यसम्पादन गरिनु पर्दछ।	

बजेट उपशिर्षक	कुल खर्च	चौमासिक खर्च (रु. हजारमा)			
		प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक	आषाढ महिना
पूंजीगत खर्चतर्फ	१५०२२६१८३	२४०३६०००	३०५८६०००	९५६०४१८३	४२९८२०००
प्रतिशत		१६.००	२०.३६	६३.६४	२८.६१

<table>
<tr><th>क्रम</th><th>भौचर नम्बर</th><th>भौचर मिति</th><th>बिषय</th><th>बेरुजु रकम</th></tr>
<tr><td>६.६</td><td></td><td></td><td>क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थितिः स्थानीय तहको एकीकृत, समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । यस पालिकाको विवरण अनुसार २०७८।७९ को क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखिन्छ ।
<table>
<tr><th>मुख्य क्षेत्र</th><th>वार्षिक वजेट</th><th>खर्च रकम</th><th>कुल खर्च मध्ये प्रतिशत</th></tr>
<tr><td>आर्थिक विकास</td><td>६६०२५७४९</td><td>५४३८१८८०</td><td>११.३१</td></tr>
<tr><td>सामाजिक विकास</td><td>२४३४८८०००</td><td>२०२२६८२४६</td><td>४२.०४</td></tr>
<tr><td>पूर्वाधार विकास क्षेत्र</td><td>१४७८४८२५१</td><td>१०५१४८०५३</td><td>२१.८६</td></tr>
<tr><td>सुशासन र अन्तरसम्वन्धित क्षेत्र</td><td>२५००००००</td><td>२०५०३१७</td><td>०.४३</td></tr>
<tr><td>कार्य सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च</td><td>१२९३५६१३२</td><td>११७१९३५०४</td><td>२४.३६</td></tr>
<tr><td>जम्मा</td><td>५८९२१८१३२</td><td>४८१०४२०००</td><td></td></tr>
</table>
पालिकाले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार बजेटमध्ये सामाजिक विकासमा सवभन्दा बढी ४२.०४ प्रतिशत र सुशासन तथा अन्तरसम्वन्धित क्षेत्रमा सवभन्दा कम ०.४३ प्रतिशत मात्र खर्चको हिस्सा रहेको छ।</td><td></td></tr>
<tr><td>६.७</td><td></td><td></td><td>खर्च बिश्लेषणः पालिकाले यसबर्ष कुल आन्तरिक आयबाट रु ५८६५५२५।००, राजस्व बाँडफाँड र अनुदानबाट रु ९००६९०९८।८० -समेत रु ९५९३४६२३।८० आम्दानी भएकोमा चालु तर्फ रु ३३,०५,२६,९३३।६५ र पूँजिगत तर्फ रु १५,०२,२६,१८३।०० गरी रु ४,८०,०७,५३,११६।६५ खर्च भएको छ । खर्च मध्ये आन्तरिक आयको हिस्सा १.२२ प्रतिशत रहेको छ । यसबर्ष पदाधिकारी सुबिधामा रु ६२३८०८०।०० खर्च भएको छ जुन आन्तरिक आयको १०६.३५ प्रतिशत रहेको छ । पालिकालाई प्राप्त भएको सबै अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट ६८.७६ प्रतिशत चालु र ३१.२४ प्रतिशतमात्र पूँजिगत निर्माणमा खर्च भएको देखिन्छ । यसबाट पालिकाहरुले बिकास निर्माण कार्यक्रम संचालनमा न्युन खर्च गरी प्रशासनिक कार्यमा बढि खर्च गरेको देखिन्छ । प्रशासनिक खर्च नियन्त्रण गर्दै प्राप्त अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकम अधिकरुपमा बिकास निर्माणमा परिचालन गरिनुपर्दछ ।</td><td></td></tr>
</table>

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
६.८			**लक्ष्य प्रगति :** कार्यालयले चौमासिक र बार्षिक स्तरका प्रगती विवरण बनाई पेश गर्नुपर्नेमा कार्यालयले सञ्चालन गरेका स्थानीय स्तर, जिल्ला तथा केन्द्रिय स्तरका योजनाको नियम बमोजिमको ढाँचामा चौमासिक प्रगती विवरण तयार गरेको देखिएन । बजेट खर्च गर्ने तथा खर्चको तोकिएको ढाँचामा बार्षिक प्रगति तयार नगर्ने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई जिम्मेवार बनाउनु पर्दछ ।	

कार्यक्रम/योजना	कुल कार्यक्रम	वार्षिक प्रगति स्थिती				
		शून्य प्रगती	२५%सम्म प्रगति	५०% सम्म प्रगति	७५% सम्म प्रगति	१००% सम्म प्रगति
कार्यक्रम संख्या	२५८	२५	०	०	०	२३३

७			**आर्थिक सहायता –** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा स्थानीय तहको रकमबाट आर्थिक सहायता, चन्दा, पुरस्कार एवं संस्थागत अनुदान वितरण गर्न पाउने व्यवस्था रहेको देखिंदैन । तर पालिकाले यस वर्ष रु २३ लाख ९९ हजार आर्थिक सहायता वितरण गरेको छ।	
८			**अनुदान फिर्ता, वितरण र उपयोग तर्फ :**	
८.१			**अनुदान फिर्ता –** संघीय एवं प्रदेश सरकारको कानून एवं कार्यविधि बमोजिम ती निकायबाट स्थानीय तहमा प्राप्त हुने समपुरक वाहेकका अनुदान खर्च नभई बाँकी रहेको अवस्थामा सम्बन्धित निकायमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाको प्राप्त विवरण अनुसार २०७९ असार मसान्तसम्ममा अनुदान फिर्ता नभई अर्को आर्थिक बर्ष शुरु भएपछि मात्र फिर्ता भएको पाइयो । सोमध्ये संघिय सरकारको शसर्त तर्फको अनुदान रु ३६२७७९७१।०० ढिलो गरी २०७९।५।२६ मा मात्र फिर्ता गरेकाले समयमै फिर्ता गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।	
८.२			**अनुदानको अनुगमन –** सार्वजनिक निकायबाट उपलब्ध गराईएको अनुदानको सही सदुपयोग भए नभएको एकीन गर्न अनुदान उपलब्ध गराउने निकायले समय समयमा अनुगमन गर्नुपर्दछ।नगरपालिकाले कृषि, पशु, शैक्षिक सेवा, सामान खरिदमा विभिन्न विद्यालय तथा सहकारी संस्थाहरुलाई अनुदान खर्च लेखेको छ।कार्यालयबाट बितरण भएको अनुदानको सहि सदुपयोग भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन तथा सोबाट प्राप्त उपलव्धी मापन गरेको छैन । साथै अनुदान सम्बन्धमा स्थानीय अनुदान नीति तय गरेको छैन।तसर्थ अनुगमनलाई प्रभावकारी वनाई संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट वितरण हुने अनुदानमा दोहोरोपना नहुने गरी अनुदानग्राहीको जीबनस्तरमा सुधार आएको यकिन गरी रकमको पूर्ण सदुपयोग गराउनेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।	
९			**सम्पत्ति व्यवस्थापन :**	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
९.१			**सम्पती हस्तान्तरण :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन,2074 को दफा 97, 98 र 104 अनुसार विषयगत कार्यालयको चल अचल सम्पति ,दायित्व तथा अभिलख उक्त कार्यालयहरु समाहित भएका पालिकामा स्वत हस्तान्तरण हुने व्यवस्था छ । यसरी हस्तान्तरण हुने सम्पूर्ण सम्पतिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत खाता 2075 असार मसान्त भित्र स्थानीय तहले तयार गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस पालिकाले सम्पतिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत तयार नगरेको, कम्प्यूटर, ल्यापटप, प्रिन्टर, मोबाइल फोन सेट र अन्य फर्निचर जस्ता मूल्यवान सामानहरु जिम्मेवारी सारेको पाईएन । यसरी जिन्सी मालसामानको आम्दानी नजानाउँदा जिन्सी मालसामानहरु हराउने र हिनामिना हुन सक्ने हुँदा खरिद गरिएका मालसामानहरुको प्रकृति अनुसार सम्बन्धित जिन्सी खातामा आम्दानी जनाई जिन्सी खाता अध्यावधिक गर्नुपर्दछ।	
९.२			**सार्वजनिक जग्गा संरक्षण** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९७ मा पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सरकारी सामुदायिक तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको रेखदेख मर्मत सम्भार र संरक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।गाँउ पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गरेको अभिलेख राखेको पाइएन । पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सम्पत्तिको रेखदेख मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गरी अभिलेख राख्नु पर्दछ ।	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
१०			**पेश्की वाँकीः** सार्वजनिक खरीद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ को बमोजिम कामको मुल्याङ्कन, विल भरपाई र खर्च प्रमाणित गर्ने अन्य कागजात त्यस्तो समिति वा समुदायको वैठकवाट अनुमोदन गराई श्रेस्ता तथा कागजात पेश गरी पेश्की फर्छ्यौट गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। त्यस्तै अन्य पेश्कीको हकमा आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ७४ वमोजिम पेश्की रकम तोकिएको म्याद भित्र फछर्यौट गर्नुपर्दछ । यस वर्ष दिईएका पेस्कीको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।	

सि.नं.	भौ .नं., मिति	पेस्की लिने	चालु वर्षको पेश्की रू		
			म्याद ननाघेको	म्याद नाघेको	जम्मा पेश्की
	गाउपालिकातर्फ				
१	२८।०७८।८।२७	कार्कि ब्रदर्स एण्ड कन्स्ट्रक्सन	२,००,०००	०	२,००,०००
२	१९३।०७८।९।७	सल्यान मिडिया हाउस प्रालि	९०,०००	०	९०,०००
३	८१।०७८।११।२२	मोतिलाल वली	१,५०,०००	०	१,५०,०००
४	१४९।०७९।२।१३	गोविन्द खड्का	१,५०,०००	०	१,५०,०००
५	१५०।०७९।२।१६	मोतिलाल वली	१,१५,०००	०	१,१५,०००
	एकिकृत स्वास्थ पूर्वाधार(संघिय शशर्त) तर्फ				
६	१।०७९।२।३१	विकोई जय बागेश्वरी सिस्ने जेभी	१०००००००		१०००००००
		जम्मा	**१,०७,५,०००**	**0**	**१,०७,५,०००**

११			**विपद व्यवस्थापन :**	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
११.१			**कार्य योजना :** विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७(२) तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६ को नियम (८) मा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समितिबाट स्वीकृत एकीकृत क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम अनुरुप हुने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने, बजेट विनियोजन गर्न लगाउने, सबै पक्षको समन्वय र संलग्न गराउने, विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने, प्रभावित क्षेत्रमा उद्दार र राहत व्यवस्था गर्ने, ऐन बमोजिम कार्य गरे नगरेको अनुगमन गर्ने, विपद् सूचना प्रणाली विकास र सञ्चालन, तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने, विपद् घरपरिवारको पहिचान गर्ने, कर्मचारी क्षमता अभिवृद्धिको व्यवस्था र कार्यक्रम सहितको कार्ययोजना तयारी गरी लागू गर्ने गराउने सम्बन्धी व्यवस्था छ । पालिकाले ऐन तथा नियमावलीमा तोकिएका कार्यहरू गरेको पाइएन । ऐन तथा नियमावलीको पालना गर्नुपर्दछ ।	
११.२			**वार्षिक प्रतिवेदन :** विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ को दफा४५ मा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गरेको कामको विवरण सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति समक्ष पेस गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले कामको विवरण सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित समितिमा पेस गरेको पाइएन । ऐनमा भएको व्यवस्थाको पालना हुनुपर्दछ ।	
१२			**कोरोना व्यवस्थापन खर्च :** बजेट खर्च गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३, नियमावली २०६४, आर्थिक कार्यविधी नियमावली २०६४, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५२ र नियमावली २०५३, आयकर ऐन २०५८ अनुसारका प्रक्रिया अपनाउनु पर्दछ । ऐन नियमको प्रावधान पालना नभएको देखिएकोमा संकटको समयमा सवारी साधन नचल्ने व्यापार व्यवसाय नखुल्ने र समस्या भई तुरुन्तै खर्च गर्नुपर्ने भएकोले नियमका व्यवस्था पालना हुन नसकेको पालिकाको भनाई रहेको छ । यस पालिकाले कोरोना रोकथाम र व्यवस्थापनमा रु ५७४४७०।०० खर्च गरेको छ ।	
१३			**धरौटीतर्फ :** कार्यालयमा धरौटीको गत वर्षको वाँकि, यो वर्षको आम्दानी, फिर्ता र वाँकिको अभिलेख राखिएको छैन । व्यक्तिगत धरौटि खाता र गोश्वारा धरौटि खाता पूर्ण रुपमा राखिएको छैन । यसवाट कार्यालयको धरौटी खाताको यथार्थ विवरण यकिन हुन सकेन ।	
१४			**पदाधिकारी सुविधा :**	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
१४.१			**स्थानीय तहका पदाधिकारी सुविधा :** नेपालको संविधानको धारा २२७ मा गाँउसभा तथा नगरसभाका सदस्यले पाउने सुविधाको सम्बन्धमा प्रदेश कानुन बमोजिम हुने व्यवस्था अनुसार कर्णाली प्रदेशले स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधासम्बन्धी ऐन, २०७५ जारी गरेको छ । उक्त ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार पालिकाबाट देहायबमोजिम रु ६२,३८,०८०।०० सुविधाबापत भुक्तानी भएको छ ।	

सि.नं.	विवरण	नगरप्रमुख	नगर प्रमुख	वडाअध्यक्ष ७ जना	कार्यपालिका सदस्य ६ जना	सभाका सदस्य २२ जना	जम्मा
१	बैठक भत्ता	३०००००	३०००००	४६२०००	३९६०००	८५८०००	६२,३८,०८०
२	टेलिफोन, मोबाइल	३६०००	३६०००	२५२०००	७२०००	२६४०००	
३	पुस्तक, पत्रिका इन्टरनेट	३६०००	३६०००	२५२०००	७२०००	१३२०००	
४	अतिथि सत्कार	६००००	४८०००	८४०००	७२०००	२६४०००	
५	यातायात खर्च	१५३७२०	१३१७६०	३६०००	०	०	
६	खानेपानी/बिजुली सरसफाइ	८४०००	७२०००	१६८०००	१४४०००	२६४०००	
७	समन्वय तथा सहजीकरण	१८०००	१४४०००	६७२०००	३९६००	२६४०००	
	चाडवाड खर्च	१५०००	१५०००	१०५०००	९००००	३३००००	
बार्षिक (१२ महिना र चाडपर्व सहित)		**४३२७२०**	**५१२७६०**	**२०३१०००**	**८८५६००**	**२३७६०००**	

१४.२			**खाना तथा विविध खर्च –** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यताको आधारमा विविध खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर पालिकाले रु. ३०,१७,००० यस वर्ष खाना तथा विविधतर्फ मात्र खर्च गरेको छ ।	
१५			**वितरणमुखी तथा अनुत्पादक खर्च :**	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
१५.१			स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा पालिकाले पूँजी निर्माण हुने पूँजीगत कार्यमा खर्च गर्नुपर्ने, आर्थिक सहायताको रुपमा कार्यक्रमिक सहयोग गर्न नहुने व्यबस्था तथा आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ मा खर्च भएका सबै विल भरपाई सहितको लेखा राख्नुपर्ने र कुनै व्यक्ति विशेषलाई फाईदा हुने निकासा दिन नहुने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष निम्नानुसारका व्यक्तिगत एबम् अनुत्पादक खर्चहरु गरेको र सो खर्च आधार र मापदण्ड बेगर गरिएकोले यस्ता वितरणकारी खर्चमा नियन्त्रण गरिनुपर्दछ । वितरणको आधार र मापदण्ड तयार गरेको छैन । यस्तो वितरणमुखि खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।	

भौ.नं. मिती	विवरण	भुक्तानी पाउने	रु.
३०१।०७९।३।२४	एचडिपिइ पाइप खरिद	लक्ष्मी प्लास्टिक प्रा.लि.	१२९८६८५।००
२१०।०७९।२।२५	जाली खरिद	तरुण निर्माण सेवा	९९२१९२।००
९५।०७८।११।२३	सोलार प्यानल, २४ सेट	न्यू सिटि कम्प्युटर एण्ड सप्लायर्स	४९९७८४।००
२५९।०७९।३।१९	सोलार प्यानल	एलटेक पावर जीइओसिस्टम एण्ड आइटी सप्लायर्स	४००००००।००
	जम्मा		**३१९०६६१।००**

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
१५.२			पालिकाले यो वर्ष निम्नानसारका व्यक्तिगत एबम् अनुत्पादक खर्चहरु गरेको र सो खर्च आधार र मापदण्ड बेगर गरिएको देखिन्छ । यस्तो वितरणमुखि खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।	

भौ.नं. मिती	विवरण	भुक्तानी पाउने	रु.
२०४।०७९।२।१९	चर्च निर्माण	मण्डली निर्माण योजना उ.स.	३८४०००।००
१०२।०७८।११।२३	चर्च निर्माण	मण्डली निर्माण योजना उ.स.	३८४०००।००
१२७।०७८।१२।२४	चर्च निर्माण	मण्डली निर्माण योजना उ.स.	३८४०००।००
२२९।०७९।३।७	चर्च निर्माण	सातलखोला चर्च निर्माण उ.स.	२८८०००।००
२४९।०७९।३।१६	चर्च निर्माण	स्वतन्त्रमण्डली उ.स.	२२०८००।००
४२५।०७८।१२।२४	अध्यक्षकप फुटवल प्रतियोगिता संचालन	भरत कुमार चन्द	५३९४२५।००
७८३।०७९।३।२२	खेलकुद कार्यक्रम संचालन गरे वापत	गाउपालिका खेलकुद समिती	५००००००।००
७६७।०७९।३।२१	धान वाली अध्ययन गरे वापत	शारदा जनकल्याण मावि	२००००००।००
५६७।०७९।२।१८	घरेलु हिंसा सम्वन्धि चेतनामूलक तालिम	कर्णाली विकास संस्था नेपाल	३००००००।००
	जम्मा		**३२००२२५।००**

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
१६			**फिल्ड भत्ता :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, 2074 को दफा 86(1) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, संचालन, व्यवस्थापन, सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्धान्त र मापदण्ड संघिय कानुन बमोजिम हुने, दफा 86(२) बमोजिम अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानुन बमोजिम हुने व्यवस्था छ । त्यस्तै अर्थ मन्त्रालयको कार्य संचालन निर्देशिकाको परिच्छेद 7 को 7.4.1 बमोजिम आतिरिक्त समय र विदाको दिन काम गर्दा अर्थ मन्त्रालयबाट नर्मस स्वीकृत गराई खाजा र खाना भुक्तानी दिनुपर्ने र 7.4.1 को (५) बमोजिम प्रोत्साहन भत्ता खुवाउन समेत अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्था छ । स्थानीय तहले कानुन नबनाई यो वर्ष फिल्ड भत्ता वापत खर्च गरेको कारण आर्थिक व्ययभार बढ्न गएको रु. **नाम** | **पद** | **भत्ता रकम** टेक बहादुर के.सी. | ईन्जिनियर | १४४००० चक्र डागी | सव ईन्जिनियर | १२०००० सुमन डांगी | सव ईन्जिनियर | १२०००० युवराज दाहाल | सव ईन्जिनियर | १२०००० सुरज वि.क. | अ. सव ईन्जिनियर | ९६००० मनोज वि.क. | सव ईन्जिनियर | ९६००० सुमन भण्डारी | सव ईन्जिनियर | ९६००० गेदराज खत्री | सव ईन्जिनियर | ९६००० | **जम्मा** | **८८८०००**	८८८,०००
१७			**पिटौली खर्च :** पालिकाले यसवर्ष सडक मर्मत सम्भारकर्ताहरुको पारिश्रमिकमा रु ६९,२९,२११।०० खर्च गरेको छ । ती संभारकर्ताहरुलाइ काहा काहा खटाइएको हो, कुन कुन सडक मर्मत सम्भार भयो, कुन क्षेत्रको कामको जिम्मेवारी दिइएको थियो लगायतका कुनै पनि विवरण र कार्य जिम्मेवारी संलग्न नै नगरी भुक्तानी दिएको छ । पालिकाले अधिकांश सडकको कार्य टुक्रा टुक्रा गरि उपभोक्ता समिती मार्फत गराएको हुँदा खर्चको आधार र औचित्य पुस्टि हुन सकेको छैन ।	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
१८			**प्रशासनिक खर्च अभिलेख:**	
१८.१			**कन्टिन्जेन्सी खर्च अभिलेख-** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १०(७) अनुसार लागत अनुमान तयार गर्दा लागत अनुमानको ४ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कन्टीन्जेन्सी खर्च समावेस गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ।कार्यालयवाट योजना कार्यान्वयन गर्ने क्रममा प्रत्येक कार्यक्रम खर्चबाट कन्टिन्जेन्सी रकम कट्टा गर्ने गरेको देखिएतापनि सोको कार्यक्रमगत कन्टेन्जेन्सी खर्चको अभिलेख खडा गरी राख्नुपर्नेमा राख्ने गरेको छैन।यसबाट कन्टिन्जेन्सी खर्च एकिन गर्न सकिएन।नियमावलीमा ब्यवस्था भए बमोजिम योजनागत कन्टीन्जेन्सी खर्चको अभिलेख राखी कन्टिन्जेन्सी खर्चमा नियन्त्रण गरिनु पर्दछ।	
१८.२			**भ्रमण खर्च :** कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ बमोजिम कार्यालयको काममा कर्मचारी तथा पदाधिकारीलाई भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्दा देखिएका व्यहोराहरु देहाय बमोजिम छन् . • अधिकांश भ्रमणको उद्देश्य र स्पष्ट प्रयोजन कार्यालयकै कामका लागि भएको हो भनी सुनिश्चित हुने विश्वसनीय आधार नदेखिएको । • भ्रमण पश्चात् तोकिए बमोजिम भ्रमण प्रतिवेदन पेश नगरी अधिकांश भ्रमणको भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको । • कतिपय भ्रमणहरु पालिका वा कार्यालयसँग असम्बन्धित नगर/गाँउपालिका गएको जनाई सो वापतको खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको । • स्पष्ट प्रयोजन बेगर वडा अध्यक्ष सहितका पदाधिकारीको ७ दिनको भ्रमण आदेश स्वीकृत गरी भुक्तानी गर्ने गरेको । • नियमानुसार भ्रमण अभिलेख खाता नरहेकाले पदाधिकारी तथा कर्मचारीको भ्रमण सम्वन्धी एकिकृत विवरण प्राप्त हुन नसकेको, अतः स्पस्ट प्रयोजन र उद्देश्य बेगर अधिकांशत ७ दिनको समयावधी राखि भ्रमण खर्च भुक्तानी गरेको देखिएकाले तोकिएको कानुनी व्यवस्थाको पालना गर्दै भ्रमण खर्चमा हुन सक्ने अनियमितता र दुरुपयोग नियन्त्रण गर्न ध्यान दिनुपर्दछ ।	
१८.३			**इन्धन खर्च :-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यताको आधारमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले यस बर्ष इन्धनमा रु. ५३,९८,१७६।०० खर्च गरेको छ । इन्धन खर्चगर्दा सवारी लगवुक नभएको र सवारीको प्रयोजन र उद्देश्य खुलाउने गरेको छैन । आन्तरीक नियन्त्रण कार्यविधि तयार गरी खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।	
१९			**पूँजिगततर्फ :**	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
१९.१			**कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन** - सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२५(२) मा कुनै निर्माण कार्य सम्पन्न भई त्रुटी सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त भएपछि प्राविधिक कर्मचारीबाट जाँचबुझ गराई कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्नु व्यवस्था छ । यस स्थानीय तहले उल्लिखित कानूनी व्यवस्था बमोजिम त्रुटी सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त भएपछि कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरेको पाइएन । कानूनी व्यवस्थाको पालना नभएकोले त्यस्तो निर्माण कार्य स्वीकर्त ड्रइङ डिजाइन वा स्पेसिफिकेशन बमोजिम भए नभएको यकिन हुन सक्ने अवस्था देखिएन ।	
१९.२			**सार्वजनिक परीक्षण** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, दिगो र भरपर्दो वनाउन कार्यक्रमको सामाजिक परीक्षण अन्तर्गत सार्वजनिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने व्यवस्था बमोजिमको कार्य भएको पाइएन । सार्वजनिक परीक्षणको अभावमा आर्थिक कारोबारमा जवाफदेहिता र पारर्दशिताको प्रबद्धन गर्ने कार्यमा बाधा पर्ने देखिन्छ ।	
१९.३			**गुणस्तर परीक्षण** - सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५(१) अनुसार सार्वजनिक निकायले आपुर्ति गरेका मालसामान सम्झौतामा उल्लेखित प्राविधिक स्पेशिफिकेसन र गुणस्तर वमोजिम भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । स्थानीय तहले निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समिति मार्फत कार्य गराएकोमा निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने कुनैपनि सामानको गुणस्तर परीक्षण गरेको पाइएन ।	
१९.४			**खरको छाना विस्थापित कार्यक्रम :** पालिकाले जस्तापाता खरिदका लागी वोलपत्रको सूचना प्रकाशन गरी सिद्धार्थ हार्डवेयर एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि. सँग रु ९७५४७२५।०० को सम्झौता गरेको छ । लागत अनुमान भन्दा ०.०२३ प्रतिशत न्यूनमा सम्झौता भएकाले पर्याप्त प्रतिस्पर्धा भएको समेत देखिएन । उक्त सप्लायर्सलाई रु ९७०७७८५।०० भुक्तानी गरेको छ । जस्तापाता वितरणको आंशिक विवरण पेश भएपनि जस्तापाता वितरणको आधार र मापदण्ड स्पस्ट छैन । यस्ता वितरणमुखि कार्यक्रममा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।	
१९.५			**मर्मत सम्भार तथा संरक्षण आदेश :** कार्यालयले सम्पतिको समयमै मर्मत, सम्भार गरि प्रयोगमा ल्याउने, उक्त मर्मत सम्भार तथा संरक्षण खर्चलाई तुलनात्मक विश्लेषणको आधारमा विश्लेषण गर्न कुनै सम्पत्तिलाई मर्मत गर्नुअघि मर्मत सम्भार तथा संरक्षण आदेश म ले प फा नं ४१४ स्विकृत गर्नुपर्दछ । सवारी मर्मतमा पालिकाले रु २७९३१८६।७० खर्च गरेको छ । कार्यालयले सम्पत्तिको मर्मत गर्दा उल्लेखित व्यवस्था पालना गर्नुपर्दछ ।	
२०			**खरिद व्यवस्थापन तर्फ**	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
२०.१			**बार्षिक खरिद योजना/गुरुयोजना :** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ ले सार्वजनिक निकायले तोकेको सीमाभन्दा बढी रकमको खरिद गर्दा तोकिए बमोजिमको खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ ले वार्षिक १० करोडभन्दा बढीको खरिद गर्दा गुरुयोजना तयार गर्नुपर्ने नियम ८ ले बार्षिक १० लाखभन्दा बढीको खरिद गर्दा वार्षिक खरिद योजना बनाउनुपर्ने ब्यवस्था छ । यस पालिकाले विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत वार्षिक रु. १५,०२,२६,१८३।०० पूँजीगत खर्च/खरिद निर्माण कार्य गरेको छ । तर पालिकाले आफ्नो खरिद नियमावली नबनाएको अवस्थामा उक्त ऐन, नियम बमोजिम बार्षिक खरिद योजना र गुरुयोजना नबनाई खरिद कार्य गरेको देखियो । अतः पालिकाले उक्त नियमावली बमोजिम खरिद योजना/गुरुयोजना बनाई व्यवस्थित र प्रभावकारी हुने गरी खरिद कार्य गर्नुपर्दछ ।	
२०.२			**मौजुदा सूची तयारः** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ६(क) बमोजिम प्रत्येक सार्वजनिक निकायले दफा ३० को उपदफा (६) दफा ४१ को उपदफा (१) को खन्ड (क) र दफा ४६ बमोजिम गरिने खरिदको लागि खरिदको प्रकृति अनुसार आपूर्तिकर्ता, निर्माण व्यवसायी, परामर्शदाता, गैर सरकारी संस्था वा सेवा प्रदायकको दफा १०(२) बमोजिमको योग्यताको आधारमा छुट्टाछुट्टै सूची तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । कार्यालयले यसरी मौजुदा सूची तयार गरेको छैन । यसले गर्दा कार्य बिशिस्टिकरणको आधारमा खरिद प्रकृया नहुने तथा उपयुक्त योग्यता र क्षमता नभएकाबाट समेत सेवा प्राप्त गर्दा गुणस्तरिय सेवा प्रवाह नहुने देखिन्छ । तसर्थ कानूनको पालनामा कार्यालयले ध्यान दिनुपर्दछ ।	
२०.३			**खरिद कारवाही अभिलेख**–सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १४९(१) अनुसार सार्वजनिक निकायले हरेक खरिद कारवाहीको निम्ति छुट्टै फाइल खडा गरी राख्नु पर्ने र उपनियम(२)बमोजिम फाइलमा अन्य कागजातका अतिरिक्त सम्झौता फाइलको पञ्जिका, वोलपत्र वा पूर्वयोग्यताको लागि आव्हान गरिएको सूचना, बोलपत्र, पूर्वयोग्यता वा प्रस्ताव आव्हान सम्बन्धी कागजात, प्रस्तावदाताहरुलाई पठाएको जवाफ, बैठकको माइन्यूट, बोलपत्रको मूलप्रति, पूर्वयोग्य भएका बोलपत्रदाताको योग्यता, मूल्यांकन प्रतिवेदन, सफल वोलपत्रदातालाई पठाएको स्वीकृतिको प्रारम्भिक सूचनाको प्रतिलिपि, असफल बोलपत्रदाताहरुलाई पठाएको सूचनाको प्रतिलिपि, खरिद सम्बन्धी प्रकाशित सूचनाहरु, खरिद सम्झौता, प्रगति प्रतिवेदन, इन्भ्वाइस र निरीक्षण प्रतिवेदन, खरिद सम्झौतामा संशोधन गरिएको भए सो सम्बन्धी कागजात, मालसामान प्राप्ति, निरीक्षण र स्वीकृति लगायतको कागजात, मूल्यांकन प्रतिवेदन र सोसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कागजात लगायतको विवरण क्रमवद्ध रुपमा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। कार्यालयले खरिदसँग सम्बन्धित कागजातहरु अलग अलग फाइलमा राख्ने गरेको, लेखापरीक्षणले माग गरेको खरिद सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरणहरु प्राप्त हुन नसकेको अवस्था छ।अतः नियमावलीले तोके अनुसार सम्पूर्ण कागजातहरु सिलसिलेवार रुपमा एउटै फाईलमा राखी पञ्जिका समेत तयार गर्नुपर्ने देखिन्छ।	

<table>
<tr><th>क्रम</th><th>भौचर नम्बर</th><th>भौचर मिति</th><th>बिषय</th><th>बेरुजु रकम</th></tr>
<tr><td>२०.४</td><td></td><td></td><td>

योजना छनौट र कार्यान्वयन : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त हुने प्रगतिका योजना छनौट गरि प्राथमिकीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । ऐनको दफा ६७(१) बमोजिम बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले यस वर्ष संचालन गरेका योजना देहाय अनुसार छन् ।

<table>
<tr><th>रु १ लाख सम्म</th><th>रु १ लाख देखि २ लाखसम्म</th><th>रु २ लाखदेखि ५ लाखसम्मका</th><th>रु ५लाख देखि १० लाखसम्मका</th><th>रु १० लाख देखि ५० लाखसम्मका</th><th>रु५० लाखभन्दा बढीको</th><th>जम्मा</th></tr>
<tr><td>६९</td><td>५६</td><td>६०</td><td>३१</td><td>४०</td><td>२</td><td>२५८</td></tr>
</table>

उपरोक्त विवरण अनुसार पालिकाले यस वर्ष २५८ वटा योजना संचालन गरेकोमा रु.२ लाख भन्दा मुनिका मात्र १२५ (४८.४५ प्रतिशत) वटा योजनाहरु रहेका छन् ।

आयोजनाहरुको बिस्तृत अध्ययन प्रतिबेदन (DPR) तयारनै नगरी कार्यान्वयन गरेको पाइयो ।यसले गर्दा बजेटका आधारमा योजनाहरु बन्ने र विकासको आबश्यकता भन्दा पहुँचका आधारमा योजना छनौट हुने गरेको प्रव्रित्ति देखिन्छ ।अधिकांश पूँजीगत कार्यक्रमका योजनाहरु रु ४८ हजार देखि २ लाख सम्मका रहेकाले योजनाहरुवाट बान्छित लाभ नहुने, उत्पादकत्व हासिल नहुने र पूर्वाधारको विकास भन्दा छरिएर साना कार्यक्रम संचालन हुँदा परिणाम शुन्य हुने अवस्था देखियो । सभाबाट स्वीकृत अधिकांश योजना न्यून बजेट भएका र लागत प्रभावी हुने किसिमले संचालन गरेको पाइएन । कोटेशनबाट समेत कार्य भएकोमा निर्माण कार्यको च्यानेज उल्लेख नभएको र कामको विवरण समेत कतिपयमा उल्लेख नभएकाले काममा दोहोरोपन पर्ने सम्भावना समेत देखिन्छ । पालिकाले यस बर्ष योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम भएको सुनिश्चितता हुने गरी योजना तथा कार्यक्रम छनौट गरेको देखिएन। आर्थिक बर्ष २०७८।७९ को योजना कितावमा विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम,तथा संघिय तथा प्रदेश सरकारको अनुदानबाट सन्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरु समाबेश नगरेबाट योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम भएको छ भन्न सक्ने आधार देखिएन।कानुनको ब्यबस्था अनुसार योजना तथा कार्यक्रम छनौट गर्नुपर्दछ । साना रकमका धेरै योजनाहरु संचालन गर्दा कार्यालयको जनशक्ति वर्षै भरि योजना व्यवस्थापनमा खटिनु पर्ने, संचालित योजनाबाट चालु प्रकृत्तिका कार्यमा बढी खर्च भई लागत प्रभावी नहुने तथा निर्माण कार्यको गुणस्तरमा समेत नकारात्मक असर पर्ने अवस्था तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।

</td><td></td></tr>
</table>

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
२०.५			**योजना संसोधनः** स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७९ मा रकमान्तर तोकिए बमोजिम गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ बमोजिम गाँउसभाबाट योजना तथा कार्यक्रम पास भई अख्तियारी दिएपछि सभाको निर्णय वेगर फरक योजना तथा फरक शीर्षकमा बजेट खर्च गर्न नपाउने व्यवस्था छ । गाउ सभाको निर्णयले योजना संशोधन गर्दा छनौट भएको योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन हुन नसक्नाको उचित पुष्ट्याइ उल्लेख नगरी कार्यपालिकाको निर्णयले छनौट भएका योजनाको बिनियोजन भएको योजना कार्यान्वयन हुन नसक्नाको उचित कारण बेगर पुरै बजेट घटाइ योजना बैंकमा नरहेका नयाँ योजनामा बिनियोजन गर्नुपर्ने आधार बेगर बजेट बिनियोजन गरी खर्च गरेको देखियो । जसका कारण ऐनको प्राबधान अनुसार आय प्रक्षेपण, साधनको सन्तुलित वितरणको खाका, बजेटको कूल सीमा, बजेटको क्षेत्रगत सीमा, निर्धारण बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण, विषय क्षेत्रगत बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन अनुसार गाँउपालिकाले योजना तथा कार्यक्रम स्विकृत गरी कार्यान्वयनका लागी प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई अख्तियारी दिइ सकेपछि उचित कारण बेगर कार्यान्वयन नगर्नु उचित देखिएन । साथै योजना छनौटमा पदाधिकारीहरुको तजबिजी अधिकार प्रयोग भइ बास्तबिक जनताको आबश्कताको योजना कार्यान्वयन नहुने जोखिम रहन्छ। यस बर्ष पालिकाले पुँजिगत तर्फ ६१ योजना तथा कार्यक्रममा बिनियोजन भएको रकम रु २ करोड ८० लाख बजेट घटाइ ऐन विपरित योजना संसोधन गरी ९२ वटा योजना तथा कार्यक्रममा चालुबाट समेत रु ४ करोड ४९ लाख ६६ हजार खर्च गर्ने कार्य नियन्त्रण हुन पर्दछ।	
२०.६			**स्थानीय तथ्याङ्क, अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कन :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीयतहले आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्याङ्क संकलन, अभिलेख र सोको ब्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक श्रोत अन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्य श्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्साङ्कनसहितको पालिकाको प्रोफाइल तयार गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन गरेको देखिएन । स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सोको संकलन र अभिलेख राख्ने कार्यमा पहल हुनु आवश्यक छ । तथ्याङ्कवेगर प्राथमिकतामा राखिएका योजना, बजेट, प्रक्रिया र कार्यान्वयनले उचित सार्थकता नपाउने हुँदा यस तर्फ पालिकाले अभिलेख ब्यवस्थापनमा ध्यान दिनुपर्दछ ।	
२०.७			**राष्ट्रिय भवन संहिता–** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४३ बमोजिम भवनको नक्सा पास गर्दा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे अनुसारको राष्ट्रिय भवन संहिताको पालना गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । राष्ट्रिय भवन संहिताको अधिनमा रही थप मापदण्ड समेत बनाई लागू गर्न सक्ने व्यवस्था छ । भवन संहिता पालनालाई पालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याएको देखिएन । भवनको नक्सा पास गर्दा भवन संहिताको पालना गर्नुपर्दछ । नक्सापासलाई तदारुकताको साथ कार्यान्वयनमा ल्याईनुपर्दछ।	
२१			**प्रशासकिय भवन –** पालिकाको केन्द्र रहेको स्थानमा कार्यालयको काम सञ्चालन गर्न प्रशासिकय भवन निर्माणको लागी रु ३३७८७८४८।०० को लागत अनुमान तयार गरी वोलपत्रबाट गाल्वा निर्माण सेवा छनौट भई २०७७।८।५ मा रु २३४५५३३१।०० को सम्झौता भएको देखिन्छ ।२०७८।३।२५ सम्म कार्यसम्पन्न गर्नुपर्ने सम्झौतामा उल्लेख भएकोमा २०७९।२।२६ मा कार्यसम्पन्न भई अन्तिम रनिंग विल २०७९।२।२७ मा भुक्तानी भई कार्यसम्पन्न हुँदा कुल रु २१९९२५९८।०० निर्माण व्यवसायीलाई भुक्तानी भएको छ ।	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
			२०७८।३।२५ मा म्याद सकिएकोमा म्याद थप नभएको र सम्झौता अनुरुप पूर्व निर्धारित क्षतिपूर्ति असुल गरेको समेत देखिएन । उक्त भवनको सम्झौतामा ल्याव टेस्ट वापत रु १५००००।०० समाबेश भएपनि नगरेको, गुणस्तर परीक्षण नगरेको, एजविल्ट ड्रइंग संलग्न नै नगरी भुक्तानी दिएको पाइयो । भवनको गाह्रो लगाउने काम बाँकी नै रहेको, छतको पिल्लर समेत प्लस्टर जस्ता सम्झौतामा रहेका संरचनात्मक समेतका काम अपुरो राखि विचैमा छोडेको तर सेवा प्रवाह गर्न पुरानो भवनबाट समस्या रहेको र तत्काल सर्न आबश्यकता रहेको उल्लेख गरी भेरियशन जारी गरी भवन बाहिर ग्राभेल, पर्खाल जस्ता नयाँ संरचना थप गरी र वाटो निर्माण गर्नका लागी रु ७४४२८८।०० भेरियशन स्वीकृत गरी भुक्तानी गरेको छ । साथै वोलपत्र सम्झौतामा समावेश नगरी कोटेशनको माध्यमवाट निम्न कार्य गराएको पाइयो । • भौ. नं. १००।०७८।११।२३ बाट गाउपालिका भवन डेकोरेशन तथा पार्टिशन वापत श्री चन्द्रमा निर्माण सेवालाई भुक्तानी भएको रु ४९७३४१।०० • भौ. नं. ११३।०७८।१२।७ बाट गाउपालिका भवन डेकोरेशन तथा पार्टिशन वापत श्री पि. आर. कन्स्ट्रक्सनलाई भुक्तानी भएको रु ४९८७६५।०० 	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
			   उक्त भवनको स्थलगत निरीक्षण गर्दा छतमा ढलान व्यवस्थित, गुणस्तरिय ढंगले नभएकाले चिरा परेको, रफ देखिएको , पानी जमेको, लेभल नमिलेको, छतको पिल्लरका रडहरुलाई संरक्षण वेगर खुला छोडिएको देखिन्छ । भवनको छतबाट सामान्य पानी पर्दापनि पानि चुहिरहेको र वाटा थापेको अवस्था (संलग्न फोटो अनुसार) देखियो । भवनको भुइतल्लाका सर्फेसका भागहरुमा चिरा परेको, पिल्लरहरु समेत धस्सिएको देखिन्छ । कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनमा २०७९।२।२६ मा कार्यसम्पन्न भएको उल्लेख भएपनि	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
			भवनको मूलगेटमा रहेको शिलालेखमा २०७८।११।२३ मै भवन उदघाटन भएकोले भवन सम्पन्न हुँनुपूर्व नै उदघाटन भएको देखिन्छ ।भवन निर्माणका लागी लागत अनुमान तयार गर्दा नै ध्यान दिन नसकिएको, वोलपत्रद्धारा गर्नुपर्ने कार्य कोटेशनको माध्यमवाट टुक्रा टुक्रा गरी सोझै खरिद गरेको, पूर्बानुमान गर्न सकिने अवस्थामा समेत भेरियसन जारी गरेकोले थप व्ययभार परेको, भवनको गुणस्तरिय पक्ष कमजोर रहेकोले यसमा प्राविधिक कर्मचारी र ठेकेदारलाई जिम्मेवार गराउनुपर्दछ ।	
२२			**एकिकृत स्वास्थ पूर्वाधार विकास कार्यक्रम :** **ढिलो काम :** यस कार्यक्रम अन्तर्गत पालिकामा १५ शैयाको अस्पताल निर्माण गर्नका लागी विकोई जय वागेश्वरी सिस्ने जेभीसँग ०८०।२।५ मा कार्य सक्नेगरी ०७८।२।५ मा रु १०,५९,५४,९६०।६५ को सम्झौता गरेकोमा गतवर्ष समेत जम्मा रु १,८३,६१,५००।०० मोविलाइजेशन पेस्की दिएपनि काम शुरु भएको पाइएन । कार्य तालिका समेत समाबेश गरेको छैन । सो पेस्कीमध्ये गतवर्षको पेस्की रु ८३६१५००।०० को जमानतको म्याद २०७९।२।३ मा समाप्त भएकोमा म्याद थप भएको छैन ।पेस्की मात्र लिने, समयमा काम नगर्ने र पछि मूल्य समायोजन माग्ने प्रबृत्तिमा सुधार हुनुपर्दछ ।	
२३			**मुल्यांकन नभएको कामको भुक्तानीः** सार्बजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२३ मा खरिद सम्झौता अनुसार सार्बजनिक निकायले रनिङ बिल वा अन्य कुनै बिल बिजकको भुक्तानी गर्दा प्राबिधिक नापजाँच गरी नापी बिताबमा उल्लेख भएको बास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने ब्यबस्था छ । बालुवा काल्चे मोटरवाटो निर्माणका जेनिषा कन्स्ट्रक्सनसँग २०७९।३।२५ मा कार्यसम्पन्न गर्ने गरी २०७८।८।२६ मा रु २९३८९७४।३३ को बोलपत्र सम्झौता भएको देखिन्छ । भौ.नं. ३०९।०७९।३।२५ र २८५।०७९।३।२१ बाट हालसम्म जम्मा रु २५१०३०१।०० को कार्यभई कार्यसम्पन्न भएको देखिन्छ । सम्झौतामा १७४० लम्वाईको सडकमा ६ मिटर चौडा सडक निर्माण गर्ने उल्लेख भएपनि अधिकांशत ३.५० देखि ४.५० मिटर चौडाईको सडक निर्माण गरेको संलग्न नापी कितावमा देखिन्छ ।एकातर्फ सम्झौता अनुसारको कार्य नगरी बाटोको चौडाई घटाएको अर्कोतर्फ भेरियशन अर्डर बेगर सम्झौतामा उल्लेख नै नभएको कार्यको १६९४.२५ घनमिटरको रु २२५९१२।०० अतिरिक्त रकम दावी गरेको छ । साथै रु १९५५६।२४ विमा प्रिमियमको कागजात पेश गरी रु ९००००।०० भुक्तानी लिएकोले रु ७०४४४।०० बढी भुक्तानी भएको छ । तसर्थ उक्त रकम असुल गर्नुपर्ने रु	२९६,३५६
२४			**सोझै खरिद :**	

https://nams.oag.gov.np

<table>
<tr><th>क्रम</th><th>भौचर नम्बर</th><th>भौचर मिति</th><th>बिषय</th><th>बेरुजु रकम</th></tr>
<tr><td>२४.१</td><td></td><td></td><td>एउटै फर्मवाट सीमा भन्दा वढी खरीद कार्यः सार्वजनिक खरीद ऐन,२०६३ को दफा ८(२) मा खरीद प्रतिस्पर्धा सिमित हुने गरी टुक्रा टुक्रा खरीद गर्न नमिल्ने उल्लेख छ । सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५(१) बमोजिम ५ लाख सम्म लागत अनुमान भएको निर्माण कार्य सोझै खरीद गर्न सकिने तथा सोही नियमावलीको नियम ८५(१ख) वमोजिम एक आर्थिक वर्षमा एक पटक वा पटक पटक गरी पाँच लाख भन्दा वढीको खरीद गर्न नसकिने व्यवस्था गरेको छ।नियमानुसार एकमुष्ठ खरीद योजना बनाई सिलबन्दी दरभाउ पत्र, बोलपत्रको माध्यमबाट खरीद गर्नुपर्नेमा पालिकाले कोटेशनको माध्यमवाट खरिद गरेको छ । उदाहरण स्वरुप निम्नानुसारका फर्निचर तथा फिक्चर्स खरिद गर्दा वोलपत्रको माध्यमवाट खरिद नगरि खरिद योजना बेगरनै पटक पटक सोझै खरीद गरेको पाइयो । खरीद नियमावलीमा भएको व्यवस्था विपरित खरीद कार्य गर्दा प्रतिस्पर्धात्मक खरीद कार्य हुन सकेको छैन । खरीद कार्य गर्दा नियमावलीको व्यवस्था वमोजिम गर्नुपर्दछ।साथै नियमावली विपरित तोकिएको सीमा भन्दा वढी हुने गरी पटक पटक सोझै खरीद कार्य गर्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।
<table>
<tr><th>गो भौ र मिति</th><th>भुक्तानी पाउने</th><th>भुक्तानी रकम</th></tr>
<tr><td>१२।०७८।६।१८</td><td>बेन्जर फर्निचर उद्योग</td><td>४९७४७२।००</td></tr>
<tr><td>१२।०७८।६।१८</td><td>श्रेष्ठ फर्निचर उद्योग</td><td>२७११०७।००</td></tr>
<tr><td>६३।०७८।१०।२७</td><td>बेन्जर फर्निचर उद्योग</td><td>४३५९११।००</td></tr>
<tr><td>६३।०७८।१०।२७</td><td>श्रेष्ठ फर्निचर उद्योग</td><td>३६९६६४।००</td></tr>
<tr><td>१६४।०७९।१।७</td><td>जोशी फर्निचर उद्योग</td><td>४९७२००।००</td></tr>
<tr><td>१६४।०७९।१।७</td><td>बेन्जर फर्निचर उद्योग</td><td>४८१८८३।००</td></tr>
<tr><td>१६४।०७९।१।७</td><td>श्रेष्ठ फर्निचर उद्योग</td><td>२७४०२५।००</td></tr>
<tr><td>१६४।०७९।१।७</td><td>विजय एण्ड राप्ती फर्निचर उद्योग</td><td>४२०८६८।००</td></tr>
<tr><td></td><td>जम्मा</td><td>३२,४८,१३०।००</td></tr>
</table></td><td></td></tr>
<tr><td>२४.२</td><td></td><td></td><td>बढी भुक्तानी : गाउपालिका भित्रका सडक मर्मत योजनाका लागी भौ.नं. ४०।०७८।९।२९ बाट श्री शुभ आशिर्वाद कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्सलाई रु ४९१४३३।०० को कार्यसम्पन्न गरेकोमा रु ४९५५९५।०० भुक्तानी भएकाले बढी भुक्तानी असुल गर्नुपर्ने रु</td><td>४,१६२</td></tr>
</table>

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
२५			**परामर्श सेवा खर्च :**	
२५.१			**डीपीआर खर्च :** बजेट व्यवस्था भई कार्यान्वयन हुने आयोजनाको मात्र गुरुयोजना डिपिआर लगायतको अध्ययन गरी प्रतिबेदन तयार गर्नुपर्दछ ।पालिकाले यसवर्ष देहाय बमोजिमको कार्य परामर्शदाताबाट गराई प्रतिबेदन प्राप्त गरेको छ । यस्तो अध्ययन कार्य गराउदा लाग्ने खर्चको लागत अनुमान तयार गर्दा कुनै आधार नलिई स्वीकृत बजेट बमोजिमकै रकम खर्च गरेको उपर्युक्त देखिएन । परामर्शको दररेटको आधार स्पस्ट नगरि फरक फरक दर समावेश गरेको छ। डि.पि.आर. तयार गर्दा पालिकाको प्राविधिक जनशक्ति प्रयोग नगर्नाको कारण स्पस्ट गर्दै आगामी दिनमा पालिकाको प्राविधिक जनशक्तिबाट यस्तो कार्य गराउनुपर्दछ । साथै यसरी अध्ययन प्रतिबेदन तयार भएका आयोजनाहरु कार्यान्वयनमा समेत गएको नदेखिएकाले खर्चको सार्थकता समेत देखिएन । **भौ.नं. मिती** | **परामर्शदाताको नाम** | **कामको विवरण** | **भुक्तानी रु.** ५९।०७८।१०।२७ | केसी कल्टिप्रपोज कन्सल्टेन्सि | संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण तथा दरवन्दी संरचना तयारी | ४९१२६७।०० ७८।०७८।११।११ | पाथिभरा इन्जिनियरिंग कन्सल्ट | वडा नं. ३ को फिल्डमा सभाहलको विस्तृत सर्भेक्षण | ९९१९४७।०० १८३।०७९।१।१६ | राडार कन्सल्टेन्सि एण्ड सप्लायर्स | सिम्लेझर्ना पर्यटकिय स्थल अध्ययन तथा अनुसन्धान | ९९७७९०।०० २९५।०७९।३।२३ | क्यास्केड कन्सल्ट प्रा.लि. | बयाले लिफ्टको विस्तृत सर्भेक्षण | ४९९९१२ ३०८।०७८।११।८ | नलेज डेभ्लप्मेन्ट एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रालि | कर्मचारी कार्यविवरण तयारी | ४९५७७८।०० | **जम्मा** | | **३४७६६९४।००**	
२५.२			वडा नं. ३ को फिल्डमा सभाहलको विस्तृत सर्भेक्षण तयार गरेवापत भौ. नं. ७८।०७८।११।११ वाट पाथिभरा इन्जिनियरिंग कन्सल्टलाई रु ९९१९४७।०० भुक्तानी भएको छ । उक्त सभाहल रु २६४७६५१।०० मा निर्माण सम्पन्न भएको तर विस्तृत सर्भेक्षणको लागत रु ९९१९४७।०० रहेकोले लागत प्रभावि समेत देखिएन । विस्तृत सर्भेक्षण प्रतिवेदन समेत पेश नभएको अवस्था छ । भ्रमण खर्च जस्ता सोधभर्ना हुने खर्च रु २१३०००।०० मा मूअकर दावी गरेकाले बढी भुक्तानी रु २७६९०।०० भएको छ । साथै कार्यालयसँग गरिने बैठक भत्ता भनी रु ६००००।०० भुक्तानी लिएकोमा बैठक भएको प्रमाण समेत पेश भएन । तसर्थ असुल गर्नुपर्ने रु	८७,६९०
२६			**गैर सरकारी संस्था, नाफामूलक संस्था :**	

<table>
<tr><th>क्रम</th><th>भौचर नम्बर</th><th>भौचर मिति</th><th>बिषय</th><th>बेरुजु रकम</th></tr>
<tr><td>२६.१</td><td></td><td></td><td>

गैर सरकारी संस्थामार्फत खरिद : सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४६ मा जनचेतना सम्वन्धी तालिम, अभिमुखिकरण, सवलीकरण, मूल प्रवाहिकरण जस्ता कार्य गैर सरकारी संस्था मार्फत गराउँदा छिटो, छरितो, प्रभावकारी र मितव्ययि हुने भएकोमा तोकिएको प्रकृया अपनाई त्यस्तो कार्य गराउन सक्ने व्यवस्था छ । सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९९(१) मा ऐनको दफा ४६ बमोजिम गैरसरकारी संस्थावाट काम गराउनको लागी त्यस्तो कामको लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । साथै नियम ९९(२) अनुसार उक्त कार्य गराउनको लागी कानून बमोजिम दर्ता भएको र नियम १८ बमोजिमको मौजुदा सूचिमा समाबेश भएका गैरसरकारी संस्थालाई कम्तीमा १५ दिनको अवधी दिई राष्ट्रियस्तर वा स्थानियस्तरको दैनिक समाचारपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव माग गर्नुपर्ने र माग अनुसार पर्न आएका प्रस्तावहरु न्यूनतम रकम प्रस्ताव गर्ने प्रस्तावदाताको प्रस्ताव स्वीकार गरी सम्झौता गर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यसवर्ष निम्नानुसारको मूअ करमा दर्ता नभई स्थायि लेखा नंबर मात्र लिएका, दर्ता भएकामा पनि विजक जारी नगरेका गैरसरकारी संस्था मार्फत कार्य गराएको देखियो । आबश्यक प्रकृया पुरा नगरी निम्नानुसारको संस्था मार्फत सोझै सम्झौता गरी दर्तावाला संस्थाको बिल बिजक बेगर भुक्तानी हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ बमोजिम कर विजक पेश नभएको भुक्तानी रकममा १५ प्रतिशतका दरले अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्नेमा तेश्रो पक्षको भुक्तानीको पारिश्रमिक र अग्रिम कर मात्र कट्टी गरेको देखिएकोले घटी कट्टी गरेको कर रकम असुल गर्नुपर्ने रु.

<table>
<tr><th>भौ.नं.मिती</th><th>कार्यक्रम</th><th>संस्था</th><th>भुक्तानी रु.</th><th>अग्रिम कर कट्टी भएको रु.</th><th>नपुग कर रु.</th><th>कैफियत</th></tr>
<tr><td>१६२।०७८।८।२७</td><td>गीतार मादल,साउण्डबक्स, हार्मोनियम लगायतका सामान खरिद,</td><td>राष्ट्रिय दोहोरिगीत प्रतिस्ठान नेपाल</td><td>४९९९९९</td><td>१०५००</td><td>६४५००</td><td>सामान खरिद गरेको मात्र विजक छ। कार्यक्रम संचालन गरेको खुल्दैन। हाजीरी समेत छैन</td></tr>
<tr><td>५०५।०७९।१।९</td><td>ज्यामीहरुलाई जाली बुनाई तालिम</td><td>महिला सरोकार मन्च</td><td>४९९९००</td><td>६६५०</td><td>२३५२१</td><td>उपदफामा असुल गर्नुपर्ने रु २९८७६० घटाइ बाँकी रु २०११४० मा १५ प्रतिशत कर</td></tr>
<tr><td></td><td>**जम्मा**</td><td></td><td></td><td></td><td>**८८०२१।००**</td><td></td></tr>
</table>

</td><td>८८,०२१</td></tr>
<tr><td>२६.२</td><td></td><td></td><td>

जनतासँग जनप्रतिनिधी कार्यक्रम : भौ.नं. ४७३।०७९।१।५ वाट जनतासँग जनप्रतिनिधी कार्यक्रम संचालन गरेवापत सामाजिक रुपान्तरणका लागी जनएकता नेपालका मित्रलाल सुनारलाई रु ८८००००।०० भुक्तानी दिएको छ । कार्यक्रम संचालन गरेको फोटो लगायत विश्वसनिय कागजात पेश नगरेको, तल उल्लेख भएझै एउटै व्यक्तिको फरक फरक हस्ताक्षर गरि सहभागिता जनाएको र रकम बुझेको कागजात संलग्न रहेको, कतिपय खर्चका लागी आबश्यक भर्पाई समेत संलग्न नरहेको, कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन संलग्न नरहेको, खाना माछा मासु एकै दिन ५२८ जनाले खाएको टुक्रा टुक्रा विल पेश गरेको, हाजिरीमा उपस्थिती ०७८।११।२६ भएपनि सोहि कार्यक्रम सहजीकरण ०७८।

</td><td>१३६,२००</td></tr>
</table>

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
			११।२५ मा गरेको भनी कार्यक्रमको दिन भन्दा कार्यक्रम सहजीकरण अघिल्लो दिन उल्लेख गरेको जस्ता कैफियत देखिएकाले कार्यक्रम संचालन नै भएको छ भन्ने भरपर्दो आधार देखिएन । छानविन गरी निम्न रकम असुल गर्नुपर्दछ : • सहभागीहरुलाइ यातायात खर्च दिएकोमा दोहोरो हुने गरी पुन गाडी भाडामा खर्च गरेकोमा असुल गर्नुपर्ने रु ४९०००।०० • गोपाल सुनार, ज्यामिरा शाही, टेकराज नेपाली, नोखिराम थापाले २० हजारका दरले भर्पाई गरी सहजीकरण ज्याला लिएको छ । खर्च गर्नाको आधार सम्झौता र प्रयोजन उल्लेख नभएकाले असुल गर्नुपर्ने रु ८००००।०० • शहनशिला डिसिलाई यातायात खर्च ७२००।०० खर्च गरेकोमा बुझेको भर्पाई नभएकाले असुल गर्नुपर्ने रु ७२००।०० **<u>०७८।११।२६ मा वडा नं २ मा भएको कार्यक्रमको उपस्थिती र यातायात खर्चको भर्पाइ हस्ताक्षर</u>**	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
			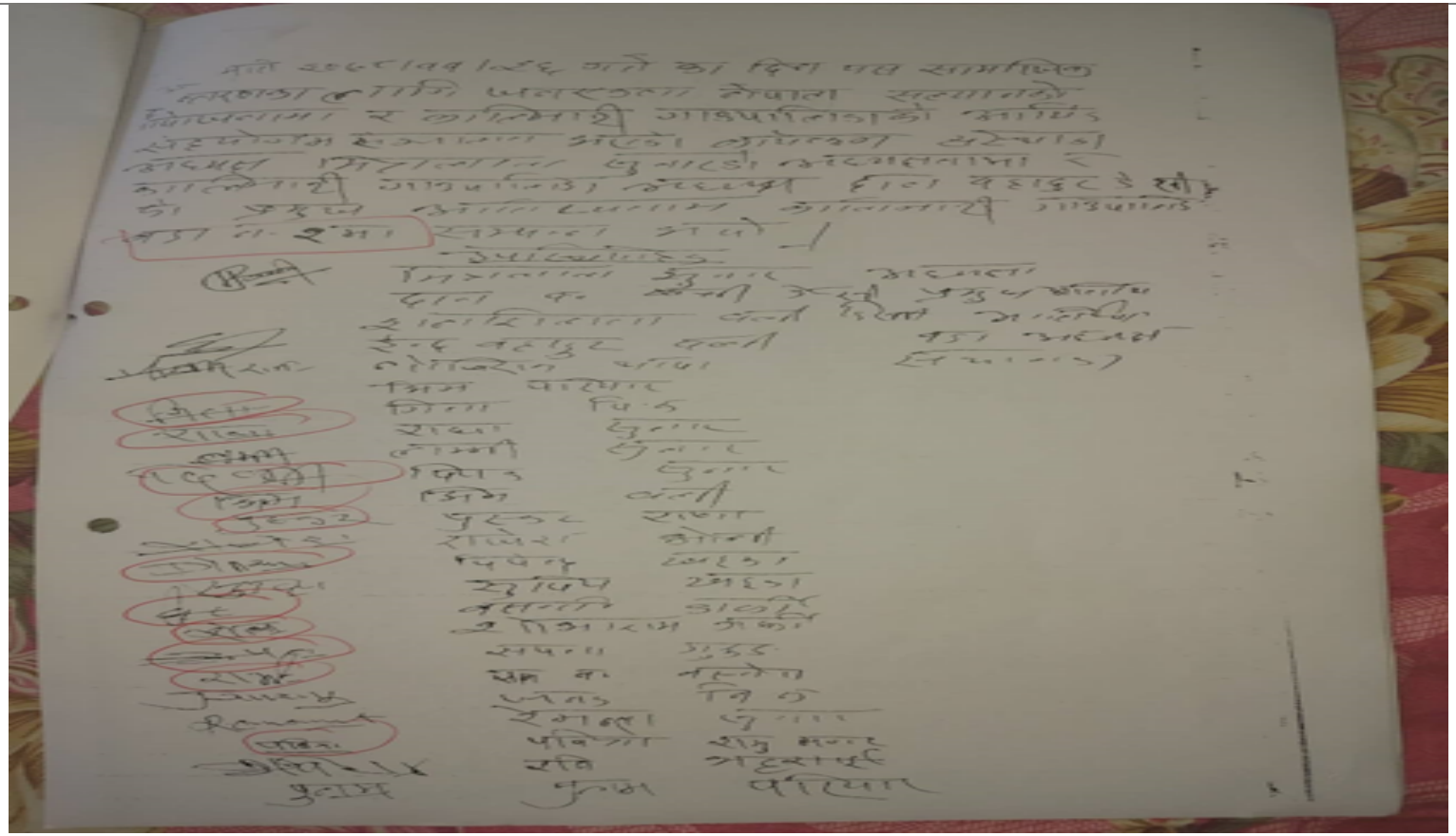	

भरपाई

अन्तिम भरपाई दाबी जिल्ला सल्यान कालिमाटी गाउँपालिकाको आर्थिक सहयोगमा र समाजिक रुपान्तरणका लागि जन एकता नेपाल सल्यानको आयोजनामा संचालन भएको "जनतासग जनप्रतिनिधि कार्यक्रम" मिति २०६८/११/२६ मा कालिमाटी गा.पा वडा न.२ को कार्यक्रममा सहभागि भई यातायात बापतको रकम तपशिल बमोजिम बुझि लिएँ ।

ईति सम्वत .. चैत .. गते रोज शुभम् ।

क्र.स	नाम	ठेगाना	बुझिलिएको रकम	हस्ताक्षर	कैफियत
१	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
			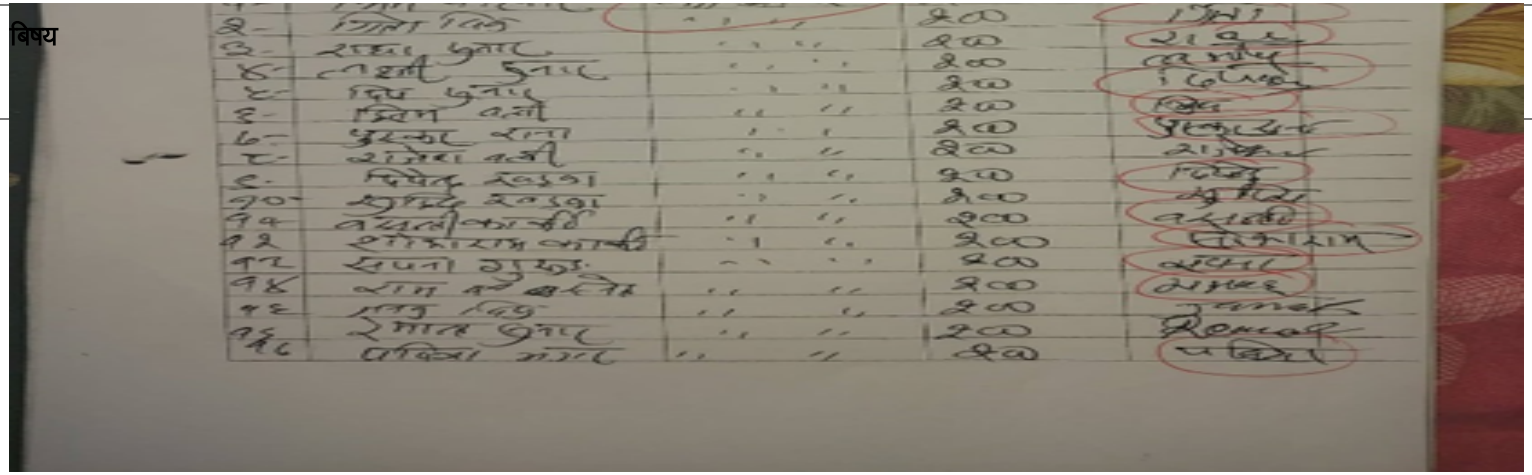	
२६.३			**उपभोक्ता समितीलाई अभिमुखिकरण तालिम :** भौ.नं. १९९।०७८।९।२० वाट उपभोक्ता समितीलाई अभिमुखिकरण तालिमका लागी अधिकृत छैटौ श्री जयराम घर्तीलाई रु ४६८६३५।०० भुक्तानी दिएको छ । लागत अनुमान तयार नगरेको, उपभोक्ता समिती छनौटको आधार पेश नभएको, तालिममा प्रशिक्षण दिएको विषय र ह्याण्डसआउट एबं तालिमको प्रतिवेदन समाबेश भएको देखिएन । तालिम संचालन गरेको फोटो लगायत विश्वसनिय कागजात पेश नगरेको, एउटै व्यक्तिको फरक फरक हस्ताक्षर गरि सहभागिता र खाजा खाना खर्च वुझेको भएपनि सहभागिको उपस्थिती र हाजिरी रहेको देखिएन । खाना माछा मासु र गाडी भाडाको विलमात्र संलग्न गरी भुक्तानी लिएको जस्ता कैफियत देखिएकाले कार्यक्रम संचालन नै भएको छ भन्ने भरपर्दो आधार देखिएन । छानविन गरी सहभागीहरुलाइ यातायात खर्च दिएकोमा दोहोरो हुने गरी पुन गाडी भाडामा रु ३००००।०० भुक्तानी गरेको असुल गर्नुपर्ने रु	३०,०००
२६.४			**ज्यामीहरुलाई जालि वुनाई तालिम :** भौ.नं.५०५।०७९।१।९ वाट ज्यामीहरुलाई जालि वुनाई तालिम कार्यक्रम संचालन गरेवापत महिला सरोकार मन्चका अध्यक्ष श्रि भगवती रेग्मीलाई रु ४९९९००।०० भुक्तानी दिएको छ । तालिममा सहभागीको नामावली संलग्न नगरेको, हाजिरी र सहभागिको उपस्थिती नभएको, कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन संलग्न नरहेको पाइयो । साथै औजार तथा उपकरण खरिद वापत रु १९२४००।०० भुक्तानी दिएकोमा उक्त सामानहरु खरिद गरेको कागजात एबं पालिकाको जिन्सी खातामा समावेश गरेको देखिएन । त्यस्तै सामान ढुवानी तथा अन्य गाडी रिजर्भ भनी रु.४००००।०० खर्च गरेकोमा सोको विलभर्पाई र कुनै कागजात समाबेश गरेको छैन ।यसर्थ उक्त रु १९२४००।०० र रु.४००००।०० समेत जम्मा रु २३२४००।०० को खर्चको पुस्टी हुने आधार नभएकाले असुल गर्नुपर्ने रु	
२७			**उपभोक्ता समितीबाट कार्य :**	

<table>
<tr><th>क्रम</th><th>भौचर नम्बर</th><th>भौचर मिति</th><th>बिषय</th><th>बेरुजु रकम</th></tr>
<tr><td>२७.१</td><td></td><td></td><td>सार्बजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४४ मा उपभोक्त्ता समिती वा लाभग्राही समुदायवाट निर्माण कार्य गराउदा वा सो सम्वन्धि सेवा प्राप्त गर्दा मितव्ययिता, गुणस्तरियता वा दिगोपना अभिबृद्धि हुने भएमा वा परियोजनाको मुख्य उद्देश्य नै रोजगारीको सिर्जना गर्ने र लाभग्राही समुदायलाई सहभागी गराउने भएमा उपभोक्त्ता समिती वा लाभग्राही समुदायवाट कार्य गराउन सकिने व्यवस्था छ ।सार्वजनिक खरिद नियमावली, 2064 को नियम 97 मा रु. एक करोड रुपैयाँ सम्मको लागत अनुमान भएको निर्माण कार्य सोही स्थानमा बसोबास गर्ने बासिन्दा निर्माण कार्यको उपभोग गर्ने समुदाय मात्र रहेको उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट गराउन सकिने तथा यसै नियमको उपनियम ३(घ)मा सम्पन्न निर्माण कार्यको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।ऐनले निर्माण कार्य र कुनै समुदाय मात्र रहेको उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले मात्र उपभोग गर्ने सेवा मात्र उपभोक्ता समितीले गर्ने उल्लेख छ । गाउपालिका अन्तर्गतका निम्न कार्यहरु लागत अनुमान तयार गरी उपभोक्ता समिति मार्फत गराएको छ ।यस्ता कार्यहरु कुनै समुदाय मात्र रहेको उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले मात्र उपभोग गर्ने सेवा नभएको र जटिल प्रक्रितिको कार्य समेत भएकोले सार्वजनिक खरिद ऐन, 2063 सार्वजनिक खरिद नियमावली, 2064 बमोजिमको प्रतिस्पर्धात्मक प्रकृया अवलम्वन गरी निर्माण कार्य हुनुपर्दछ ।
<table>
<tr><td>भौ.नं. मिती</td><td>उ.स.को नाम</td><td>विवरण</td><td>उ.स.लाइ भुक्तानी</td></tr>
<tr><td>२८३।०७९।३।२१</td><td>३ नं वडा कार्यालयको सभाहल निर्माण उ.स.</td><td>भवन निर्माण</td><td>२३९४४४०।००</td></tr>
<tr><td>२६३।०७९।३।२०</td><td>सामुदायिक स्वास्थ ईकाइ भवन, दमदुवाली</td><td>भवन निर्माण</td><td>९६००००।००</td></tr>
<tr><td></td><td>जम्मा</td><td></td><td>३३५४४४०।००</td></tr>
</table></td><td></td></tr>
<tr><td>२७.२</td><td></td><td></td><td>अधुरो भवन निर्माण कार्य : सार्वजनिक निकायले सार्वजनिक श्रोत परिचालन गरी भवन लगायतका संरचना निर्माण गर्दा पालिकाको जग्गा वा सार्वजनिक प्रयोजनमा रहेको जग्गामा निर्माण गर्नुपर्ने, आबश्यकता र प्राथमिकताको आधारमा योजना संचालन गर्ने र योजनाको प्राथमितीकरण गर्नुपर्नेमा पालिकाले नक्सापास नगरी, आंशिक रुपमा योजना तयार गर्ने र त्यसैलाई सम्पन्न् देखाई, आंशिक मात्र निर्माण गर्दा पछि वेवारिशे हुनसक्ने एबं आंशिक रुपमा निर्माण हुने संरचनामा क्षति पुग्न जाने अवस्थाललाई ख्याल नगरेको, त्यस्ता संरचना विगतमा अन्य सरकारी एबं गैरसरकारी निकायको लागत सहभागितामा रहेको अवस्थामा त्यस्ता निकायसँग समन्वय गरेको अभिलेख नराखेको, भवन निर्माण जस्तो जटिल र अनुगमन गरिरहनुपर्ने एबं प्राविधिक प्रकृतिको निर्माण कार्यमा समेत उपभोक्ता समिती गठन गरी उपभोक्ता समिती मार्फत कार्य गराएको कारण सामुदायिक भवन, मन्दिर, मदरसा तथा अन्य सार्वजनिक प्रकृतिको भवन एबं कम्पाउण्डवालको निर्माण गुणस्तरिय छन् र प्रकृया पारदर्शिता छ भन्न सकिने अवस्था छैन । तसर्थ सार्वजनिक संरचना निर्माण गर्दा सार्वजनिक स्थान, नक्सा ड्रइंग, डिजाइन, नक्सा पास गरी पूर्ण संरचना निर्माण हुने सुनिश्चितता गरी एकिकृत लागत अनुमान, नापी किताव, कार्यसम्पन्न अवस्था र सार्वजनिक प्रयोगको सुनिश्चितता गरी पर्याप्त अनुगमन र सम्वन्धित क्षेत्रकै उपभोक्ताको अर्थपूर्ण संलग्नता हुने गरी निर्माण गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।</td><td></td></tr>
</table>

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
२७.३			**हेभी ईक्विपमेन्ट प्रयोगः** सार्वजनिक खरीद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ को उपनियम ९ मा उपभोक्ता समितिवाट संञ्चालित निर्माण कार्यमा लोडर, एक्साभेटर, रोलर, डोजर जस्ता हेभी ईक्विपमेन्ट प्रयोग गर्न नहुने व्यवस्था छ ।उपभोक्ता समितले निर्माण गरीएका सडकहरू खन्ने कामको विल पेश गर्दा निर्माण व्यवसायीबाट एक्साभेटर तथा डोजर भाडामा लिएको देखाई मुल्य अभिवृद्धि कर विजक पेश गर्ने गरेको र कार्यालयले विल भुक्तानी गरेको पाईयो ।कानुन अनुसार उपभोक्ताको कार्यमा निर्माण व्यवसायीलाई संलग्न गर्न नमिल्नेमा उपभोक्ता समितिले सवै कार्यमा एक्साभेटरको प्रयोग देखाई निर्माण व्यवसायीको बिल पेश गरी भुक्तानी लिएको कानुन सम्मत देखिदैन ।	
२७.४			**जनश्रमदानः** उपनियम (६) मा उपभोक्ता समितिले हरेक किस्ताको कामको मुल्याङ्कन, बिल भरपाई र खर्च गर्ने अन्य कागजात समितिवाट अनुमोदन गराई पेश गर्नुपर्ने र उपनियम(११) अनुसार सम्वन्धित निकायवाट प्राप्त रकम र जनसहभागिताबाट व्यहोरीएको श्रम, नगद वा जिन्सी समेत कुल खर्चको विवरण पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस नगरपालिकाबाट संञ्चालित अधिकांस कार्यहरू उपभोक्ता समितिबाट गराएको र समितिले जनसहभागिता जुटाएको कुनै प्रमाण पेश गर्ने गरीएको छैन।प्राविधिक मुल्याकनमा देखाईएको रकम मध्ये नगरपालिकावाट व्यहोर्ने रकम कटाई बाँकी रकम मात्र श्रमदान भनी उल्लेख गर्ने गरीएको छ ।उपभोक्ता समिति मार्फत निर्माण कार्य गराउँदा सम्भौतामा तोकिए अनुसार जनश्रमदान जुटाई सोको अभिलेख राख्नुपर्दछ ।	
२८			**उपभोक्ता समिती :**	
२८.१			**उपभोक्ता समितिः** सार्वजनिक खरीद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ मा रू १ करोड सम्मको लागत अनुमान भएको निर्माण कार्य वा सो सम्वन्धि सेवा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायवाट गराउन सकिने व्यवस्था रहेको छ ।गाउपालिकाले वित्तिय समानीकरण अनुदान तर्फका अधिकांश निर्माण कार्यहरु उपभोक्ता समितिबाट गराइएको छ । दीर्घकालिन सोच अनुरुप योजनाहरुको डिपिआर तयार गरी सो अनुरुप बजेट विनियोजन नगरी प्रत्येक वर्ष टुक्रा टुक्रा लागत अनुमान तयार गरी बजेट विनियोजन गर्ने गरिएको छ । यसले गर्दा एकातर्फ बजेट छरिएर प्रबाह हुँदा योजनाको प्रतिफल गुणस्तरिय ढंगवाट हासिल नहुने र अर्कोतर्फ खरिद ऐन तथा नियमाबलीको पालना हुन नसकेको अवस्था छ । भवन निर्माणजस्तो जटिल कार्य उपभोक्ता समितिबाट कार्य गराएकाले खरिद ऐन प्रतिकुल रहेको देखिएको हुँदा सार्वजनिक खरिद ऐन, 2063 सार्वजनिक खरिद नियमावली, 2064 बमोजिमको प्रतिस्पर्धात्मक प्रकृया अवलम्वन गरी निर्माण कार्य हुनुपर्दछ ।	
२८.२			**लागत सहभागिता —** पालिकाले आयोजना/कार्यक्रम छनौट गर्दा उपभोक्ता समितिको तर्फबाट नगद लागत सहभागिता जुट्ने आयोजनालाई प्राथमिकता दिनुपर्ने, नगद सहभागिता तोकिएको अवस्थामा सहभागिता वापतको रकम सम्बन्धित स्थानीय तहको खातामा दाखिला गरी सो को भौचर प्राप्त भएपछि मात्र उपभोक्ता समितिसँग योजना सम्झौता गर्नुपर्ने गर्नुपर्दछ । तर पालिकाले लागत सहभागिता सहितका लागत अनुमान तयार गरेको देखिएन् । अतः नगद लागत सहभागिता जुट्ने आयोजनालाई प्राथमिकता दिनुपर्दछ ।	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
२८.३			**प्राविधिक बिल र कार्य सम्पन्नः** सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२३(१) मा खरिद सम्झौता अनुसार सार्वजनिक निकायले रनिङ बिल वा अन्य कुनै बिल बिजकको भुक्तानी गर्दा प्राविधिक नापजाँच गरी नापी कितावमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने ब्यवस्था रहेको छ । उपभोक्ता समितिहरुबाट सञ्चालित योजनाको ठेक्का बिलहरुमा लागत अनुमान र वास्तविक कामको मूल्याङ्कनमा बरावर परिमाण र रकम उल्लेख भएको देखिन्छ । लागत अनुमान बरावर नै मूल्याङ्कन भएको देखिएकाले वास्तविक काम कति भएको हो भन्ने सम्बन्धमा आश्वस्त हुन सक्ने अवस्था देखिएन । प्राविधिकले पेश गर्ने कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनमा कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति र कार्य सम्पन्न भएको मिति लगायतका इन्जिनियरिङ नम्र्स अनुसार बिलमा खुलाउनुपर्ने तथ्याङ्क उल्लेख गरेको पाईएन । यसले गर्दा कुन काम कहिले सम्पन्न गर्नुपर्ने र तोकिएको अवधिमा सम्पन्न भए/नभएको विषयमा यकिन हुन नसकिएको हुँदा प्राविधकले इन्जिनियरिङ नम्र्स अनुसारको उपभोक्ता समितिको बिल बनाउँदा नापजाँचलाई वास्तविक कार्यसम्पादनमा आधारित बनाउनुपर्दछ ।	
२८.४			**मर्मतसंम्भारः** नियम ९७ ३ (घ) मा उपभोक्ता समितिवाट सम्पन्न निर्माण कार्यको मर्मत संभार उपभोक्ता समितिले गर्नु पर्ने, उपनियम १० मा कार्य सम्पन्न भएपछि सार्वजनिक निकायले सोको रेखदेख, मर्मत संम्भार गर्ने जिम्मेवारी समेत तोकी आयोजनाको स्वामित्व समेत हस्तान्तरण उपभोक्तालाई गर्नुपर्ने उल्लेख छ ।यस पालिकाले उपभोक्ता समिति मार्फत संञ्चालन गरीएका निर्माण कार्यहरू कुनैपनि हस्तान्तरण गरेको नदेखिएको र गत विगतमा कार्य सम्पन्न गरीएका कार्यहरूको उपभोक्ताले मर्मत संम्भार पनि गरेको देखिएन ।कानुनत तोकिएको अवस्था सम्झौतामा समावेस गरी लाभग्राही वा उपभोक्ता समितिले संचालन गरेका योजनाहरू सोही उपभोक्ता समिति बाट मर्मत सम्भार र रेखदेख गर्ने व्यवस्था गरी स्थानीय उपभोक्तालाई स्वामित्व हस्तान्तरण गरी हरेक वर्ष मर्मत संम्भारमा बढ्दै गएको सरकारी खर्चलाई नियन्त्रण गरीनु पर्दछ।	
२९			**सव कन्ट्याक्टरबाट काम गराएको :** सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम ९७ को उपनियम १० मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले पाएको काम आफैले सम्पन्न गर्नुपर्ने र कुनै निर्माण व्यवसायी वा सव कन्ट्याक्टबाट काम गराउन सकिने छैन भन्ने उल्लेख छ । देहायका उपभोक्ता समितिले निम्नानुसार सडक निर्माणको काम आफै गर्ने गरी सम्झौता गरेकोमा देहायका निर्माण व्यवसायीबाट काम गराएको देखियो । पालिकाले यस बर्ष निम्नानुसारका नयाँ ट्र्याक खोल्ने र सडक बिस्तार गर्ने कार्य मेशिनबाट गर्नेगरी उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता गरी भुक्तानी गरेकोमा सम्झौताको बुँदा नं. १० मा डोजर, रोलर लगायतका मेशिनरी उपभोक्ता समितीले भाडामा लिदा १० प्रतिशत भाडाकर लाग्ने भनेकोमा भाडाकर असुल गरेको छैन ।उपभोक्ता समितिले सम्पन्न कार्यको प्रयोग गरेको मेशिनको क्षमता उल्लेख नगरी जिल्ला दररेट अनुसारको प्रति घण्टा कार्य गरेको समयमात्र उल्लेख भएको निर्माण ब्याबसायिको कर बिजक पेश गरेको छ।जसबाट कार्यालयले सम्झौता तथा मुल्यांकन गरेको परिमाण र उपभोक्ताले पेश गरेको निर्माण ब्याबसायिको कर बिजकमा उल्लेख भएको बकेट ब्रेकरको घण्टा अनुसार भएको कार्य परिमाण बिजकमा उल्लेख नभएकोले बास्तबिक कार्य परिमाण एकिन गर्न सक्ने स्थिती छैन । साथै उपभोक्ता समितीले लिएको काम र मेशिन भाडामा लिदा लागत अनुमानकै हाराहारीको रकम भुक्तानी भएकाले निर्माण व्यवसायीविच प्रतिस्पर्धा नभएकोले थप व्ययभार परेको समेत देखिन्छ ।उपभोक्ता समितिले पालिकासँग सम्झौता गरी कामको जिम्मेवारी लिने, आफुले लिएको पुरै काम पुन निर्माण व्यवसायीसँग सम्झौता गरी कार्य गराउदा नियमावलीमा भएको व्यवस्था विपरित देखिएकाले काम गराउने उपभोक्ता समिति, जाँचपास गर्ने प्राविधिक तथा सिफारिस कर्ता एवं अनुगमन कर्तालाई यस सम्बन्धमा जिम्मेवार वनाउनुपर्दछ । [illegible]	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय					बेरुजु रकम
			गो.भौ नं/मिति	उपभोक्ताको नाम	भुक्तानी रकम	निर्माण व्यवसायीको नाम	भुक्तानी रकम	
			१५८।०७८।१२।३	किमिरे पैयाकाडा सडक निर्माण उ.स.	३७१२८८८	ओम डेभ्लप्मेन्ट डेस्टिनेशन नेपाल कन्स्ट्रक्सन	४१९१००३	
			३८।०७८।९।२०	मेलाक्षेत्र फिल्ड निर्माण योजना उ.स.	२४०००००	अम्वर कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	२८००७४	
			४५।०७८।१०।१८	तारिके निगाले एकलेवर सडक निर्माण उ.स.	१६८११४७	ओम डेभ्लप्मेन्ट डेस्टिनेशन नेपाल कन्स्ट्रक्सन	१७८४२४५	
			९८।०७८।११।२३	मर्चेवारी चोथ्रे सडक निर्माण योजना उ.स.	२७५३५९०	दि खैरावांग कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	२९५१०६०	
			१८८।०७९।२।६	गल्छेडा साल्टाकुरा नयाँबन सडक निर्माण उ.स.	१४००४३३	भगवती कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	१५१५४१४	
			५२।०७८।१०।२०	जेलेनी गोठेरी सडक निर्माण उ.स.	५७०४१०	युनिट ग्रुप कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	६०४३३५	
			११४।०७८।१२।५	सातल खोला सडक निर्माण योजना उ.स.	४४९७८६	माँ दुर्गा विल्डर्स एण्ड सप्लायर्स	५९८९००	
			१९५।०७९।२।१७	असुरर्नी तल्लोधाम गैरिगाँउ सडक निर्माण उ.स.	९४६३५०	जय भगवती कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	१०२८२७०	
			१९८।०७९।२।१८	राताडाडा तिल्केनी सडक निर्माण योजना उ.स.	७६८०००	भरत निर्माण सेवा	९२७८६२	
			१९७।०७९।२।१८	काफलनेरी बेसारवारी सडक मर्मत योजना उ.स.	२८८०००	भरत निर्माण सेवा	३४२७५७	
			१९६।०७९।२।१७	काफलनेरी लेख हात्तिखाल कृषि सडक निर्माण योजना उ.स.	२८८०००	भरत निर्माण सेवा	३५२०७४	
			२११।०७९।२।	रोक्सा तामाखानी सडक निर्माण योजना उ.स.	३८४०००	ओम डेभ्लप्मेन्ट डेस्टिनेशन नेपाल कन्स्ट्रक्सन	४२४३१८	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय					बेरुजु रकम
			२५					
			२२३।०७९।३।५	शिव मन्दिर फिल्ड निर्माण तथा घेरावार योजना उ.स.	२८८०००	जय भगवती कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	२१०१५८	
			२३८।०७९।३।१४	चुरे कोईराला सडक निर्माण योजना उ.स.	२८८०००	दि खैरावांग कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	३०३९७०	
				जम्मा	**१६२१८६०४।००**			
३०			**विद्यालयको जिन्सि व्यवस्थापन :** विद्यालय लेखांकन दिग्दर्शन, २०७६ को खण्ड ८ मा जिन्सि मालसामान तथा सम्पत्ति व्यवस्थापनको बारेमा उल्लेख छ । विद्यालयको जिन्सि मालसामान भौतिक सम्पत्तिहरुको सुरक्षाको व्यवस्था गर्ने प्रमुख दायित्व विद्यालय व्यवस्थापन समिती र प्रधानाध्यापकको हुने, विद्यालयले आफुसँग भएका सवै जिन्सि मालसामान तथा सम्पत्तिहरुको अभिलेख राख्दा खर्च भएर जाने र नजाने मालसामान वा सम्पत्तिको अभिलेख छुट्टाछुट्टै राख्ने, यस्ता मालसामानहरुको अभिलेखका लागी छुट्टाछुट्टै पानामा लेखांकन गर्नुपर्ने र सो को अभिलेखांकन अनुसूचि ३ को फाराम नं ३२ अनुसार हुने व्यवस्था गरेको छ । पालिका अन्तर्गतका विद्यालयहरुको लागी पालिकाबाट हस्तान्तरण भएका खप्ने मालसामानहरुको दाखिला प्रतिवेदनमा जिन्सि खातापाना नं १ राखि पालिकामा पेश गर्ने गरेको पाइयो । यसरी पालिकाबाट बर्षैपिच्छे मालसामान विद्यालयलाई खरीद विलको आधारमा अनुदान दिने र पालिकाबाट जिन्सि अभिलेख राखे नराखेको सम्वन्धमा अनुगमन गरेको देखिएन । जसबाट विद्यालयको सम्पत्ति संरक्षण र उपयोग सम्वन्धमा विश्वसनीय आधार भएन । यस सम्वन्धमा पालिकाबाट आवश्यक छानविन गरी जिन्सि श्रेस्ता अद्याबधिक गराई सम्पत्तिको संरक्षण गराउनुपर्दछ । निम्नानुसार २ विद्यालयको लागी खरिद गरेको सामान विद्यालयको जिन्सी खातामा दाखिला भएको नदेखिएकाले दाखिला गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु					१९८,९९९

भौ नं. र मिति	विद्यालयको नाम	सामानको विवरण	भुक्तानी रकम
४४।०७८।१०।१८	गणेश आधारभुत विद्यालय	ल्यापटप १, ईन्भर्टर १, सोलार १	९९०००।००
२४५।०७९।३।१६	शारदा आधारभुत विद्यालय	ल्यापटप १, सोलार १	९९९९९।००
	जम्मा		**१९८९९९।००**

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
३१			**राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम :** पालिका अन्तर्गतका ४ विद्यालयलाई विद्यालय कक्षाकोठा निर्माण अनुदान रु १,२६,००,०००।०० भौ. नं. २०।०७९।३।२२ बाट खर्च लेखि विद्यालयको बैक खातामा जम्मा गरिएकोमा सोमध्ये कार्यसम्पन्न नहुन्जेलसम्मका लागी रु ८६,००,०००।०० रोक्का राख्न नेपाल बंगलादेश बैंकलाई पालिकाले ०७९।३।२१ मा पत्राचार गरेको पाईयो । बर्षान्तमा निकासा गरी यसरी रकम भुक्तानी गर्ने परम्पराको अन्त गरी कार्यसम्पन्न भएको आधारमा भुक्तानी दिने प्रणाली स्थापना गर्नुपर्दछ ।	
३२			**नन्फाइलरः** मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १८ मा भुक्तानीमा प्राप्त मूल्य अभिवृद्धि करको विवरण भुक्तानी पाएको अर्को महिनाको २५ गतेभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा कर विवरण सहित दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर पालिकाबाट देहायका फर्मलाई मू.अ.कर रु ३३९५०२।०० भुक्तानी दिएकोमा लेखापरीक्षण अवधिसम्म पनि ती फर्महरु कर विवरण नबुझाई नन्फाईलर रहेको पाइयो।कानूनी व्यवस्थाअनुसार विवरण नबुझाएकोले कर समायोजन भएको प्रमाण पेश हुनुपर्ने रु	३३९,५०२

गो भौ र मिति	योजनाको नाम	निर्माण व्यवसायी	कुल भुक्तानी रु.	मूअकर रु.	नन्फाइलर रहेको मिती
९८।०७८।११।२३	मर्चेवारी चोथ्रे सडक निर्माण उ.स.	दि खैरावांग कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	२९५१०६०	३३९५०२	२०७८ माघ

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
३३			**स्वास्थतर्फ :** **औषधि खरिद** - सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ३१ मा विस लाख रुपैयाँभन्दा बढी लागत अनुमान भएको निर्माण कार्य, मालसामान वा जुनसुकै सेवा खरिद गर्नुपर्दा खुला बोलपत्रको माध्यमबाट खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले निम्नानुसार रु. ३४,७८,०८४।०० को औषधि सोझै खरिद गरेको पाइयो ।	

भौ.नं. मिती	फर्मको नाम	रु
गाउपालिकातर्फ: एलोपेथिक औषधि		
४०।०७८।६।१७	जयमाता मेडिसिन सप्लायर्स	४९७५२९।००
४८०।०७९।१।७	हिमालयन मेडिसिन डिस्ट्रिव्यूटर्स	४९८५००।००
१९७।०७८।९।१९	ग्रिभान फर्मा	४९८५२३।००
संघीय शशर्ततर्फ: एलोपेथिक औषधि		
१०।०७८।६।१७	हिल्स मेडि सप्लायर्स	४९५६८९।००

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय					बेरुजु रकम
				४७।०७८।९।१९	गंगा मेडिसेल्स	४८९८७८।००		
				गाउपालिकातर्फ: आयुर्वेदिक औषधि				
				२१।०७८।६।१३	आस्टांग आयुर्वेदिक सेन्टर	३९९७३६।००		
				१९४।०७८।९।१९	ओजस आयुर्वेद मेडिकल हल	३९९४६१।००		
				१९६।०७८।९।१९	राइट ग्रुप मल्टीप्रपोज इन्भेस्टमेन्ट कं. प्रालि	९९७३३।००		
				५७३।०७९।२।१९	आरोही अस्टांग आयुर्वेद सेन्टर	९९०३५।००		
				जम्मा		**३४,७८,०८४।००**		
			वोलपत्रबाट खरिद गर्नुपर्नेमा सोझै खरिद गरेको देखिन्छ । यसले गर्दा खरिद प्रक्रिया मितव्ययि र प्रतिस्पर्धात्मक देखिएन । यस सम्वन्धमा देखिएका थप व्यहोराहरु निम्नानुसार रहेका छन् । • आपुर्ति हुने औषधि डव्लु.एच.ओ. को सर्टिफाइड हुनुपर्ने, औषधिको उत्पादन मिती, व्याच नं. र म्याद समाप्त मिती उल्लेख गरि सम्वन्धित विषय विज्ञबाट मुचुल्का उठाई राख्ने नगरेको तथा औषधि विक्रीको लागी होइन भन्ने खुलाएको प्रमाण समाबेश नभएको। • आपूर्ति भएका औषधि एबम् सर्जिकल सामान स्टोर दाखिला हुनुअघि स्पेशिफिकेशन अनुसार भए नभएको नखुलाएको कारण औषधिको गुणस्तर र म्याद सम्वन्धमा यकिन गर्न सकिएन • औषधिको जिन्सि कितावमा आम्दानी बाध्दा खरिद गरेको र जिल्लाबाट हस्तान्तरण भई आएको खुल्ने गरी व्यवस्थित रुपमा आम्दानी बाँध्ने नगरेको • औषधिको खर्च घटाउदा माग फारामको आधारमा घटाउनुपर्नेमा एकमुस्ट घटाउने गरेको • पालिकाले विभिन्न स्थास्थचौकिहरुलाई औषधि वितरण गरेकोमा औषधिवाइज भिडान हुने विवरण तयार नगरेको र स्थास्थचौकिले वितरण गरेको विवरण पेश भएको छैन औषधिको खरिद, आपूर्ति, दाखिला तथा खर्चको विवरण अद्याबधिक हुने गरी अभिलेख राख्ने, तोकिएको गुणस्तर अनुसारकै औषधि प्राप्त भए नभएको यकिन गरी हस्तान्तरण तथा खरिद गरिएको औषधिको विवरण खुल्ने गरी अभिलेख राख्ने तथा आर्थिक बर्षको अन्तमा बाँकी रहेको औषधिहरुको जिम्मेवारी जिन्सि अभिलेख व्यवस्थित गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।					
३४			**शिक्षा तर्फ :**					

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
३४.१			**शिक्षकको तलब निकासा :** स्थानीय र प्रदेश तहमा शसर्त एवं शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइबाट कार्यान्वयन हुने कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका 2077/78 को खण्ड २ मा स्थानीय तहले कार्यरत शिक्षकको तलब भत्ता सम्बन्धी एकिन विवरण शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइबाट प्राप्त गरी वा अध्यावधिक गरी सोही अनुसार दरबन्दीमा, राहत कोटा र प्रा.वि. तर्फका अनुदानमा कार्यरत शिक्षकहरुको लागी विद्यालयबाट प्राप्त माग फाराम रुजुगरी अनुदान उपलव्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था छ । साथै शिक्षा नियमावली, 2059 को नियम 179 मा कुनै कामको लागि आवश्यकभन्दा बढी रकम माग गर्ने र निकासा दिने पदाधिकारीलाई कानुन बमोजिम कारबाही गरी बढी निकासा वा खर्च भएको रकम असुल उपर गरिने उल्लेख छ । पालिकाले यो वर्ष तलव भत्ता वापत निकासा दिएकोमा नियमावलीको प्रावधान अनुसार तलबी प्रतिवेदन पारित गरेको छैन । यसरी तलबी प्रतिवेदन पारित नगरि शिक्षकको तलब निकासा दिँदा शिक्षकहरुको यथार्थ तलब र ग्रेड भुक्तानीमा विश्वस्त हुने आधार देखिएन । अत: तलबी प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र तलब भुक्तानी गर्नुपर्दछ ।	
३४.२			**बढी निकासा :** शिक्षा नियमावली 2059 को नियम 179 बमोजिम कुनै कामको लागि आवश्यक भन्दा बढी रकम माग गर्ने र निकासा दिने पदाधिकारीलाई कानुन बमोजिम कारबाही गरी निकासा वा बढी खर्च भएको रकम सम्बन्धित पदाधिकारीबाट असुल उपर गरिने व्यवस्था छ । पालिकाले निम्न विध्यालयहरुलाई निकासा दिँदा माग भन्दा बढी भुक्तानी भएकाले असुल गर्नुपर्ने रु.	३८६,९११

क्र.सं.	कर्मचारी /फर्म/संगठनको नाम	त्रैमासिक	माग भएको रु	निकासा भएको रु	बढी निकासा
१	जनसेवा मावि, धाम	प्रथम	११८९४५१	११९८१२१	८६७०
२	जनसेवा मावि, धाम	तेश्रो	१०७६७३०	१२९९८५१	२२३१२१
३	त्रिभुवन जनता मावि, लक्ष्मीपुर	तेश्रो	१६८२४४१	१७४९४४५	६७००४
४	देउराली आवि, रामपुर	तेश्रो	२२६५२१	३१४६३७	८८११६
	जम्मा				**३८६९११**

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
३४.३			**बढी ग्रेड भुक्तानी** : निम्न शिक्षकहरुको पेश भएसम्मको पारित तलबी प्रतिवेदन अनुसार भन्दा बढी ग्रेड भुक्तानी भएकोले असुल गर्नुपर्ने रु	१५,३५९

क्र.सं.	शिक्षकको नाम	विद्यालय	अवधि	बढि ग्रेड	दर	बढी भुक्तानी
१	खुमलाल पुन	जनता मावि, दमपुवाली	प्रथम त्रैमासिक	१	१००९	१००९
२	पार्वती विस्ट	श्री गणेश आवि, स्वामिवास	बार्षिक, दशै समेत	१३	४१०	५३३०
३	कमला कु. वली	जनविकास आवि, चोथ्रे	बार्षिक, दशै समेत	१३	४१०	५३३०
४	रामजी के.सी.	जनविकास आवि, चोथ्रे	९ महिना	९	४१०	३६९०
जम्मा						**१५३५९**

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
३४.४			**छात्रवृति :** शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको खण्ड -2 मा स्थानीय तहबाट सम्पादन हुने शसर्त अनुदानका सव-बजेट उपशिर्षकहरुका कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रकृया एवं मापदण्डको प्रकरण नं. 4 क्रियाकलाप 7.2.1.1 सार्वजनिक विध्यालयमा अध्ययनरत विध्यार्थीका लागि छात्रवृति अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ ।निम्न विध्यालयहरुको विध्यार्थीहरुका लागि छात्रवृतिको रकम निकासा दिँदा बढी निकासा गएकोले असुल गर्नुपर्ने रु.	१२७,२००

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	बढी संख्या	दर	बढी निकासा रु
१	नेपाल राष्ट्रिय आवि, कालिमाटी ठोरेनी	२७	४००	१०८००
२	लक्ष्मी आवि, वालुवा	१०	४००	४०००
३	त्रिभुवन जनता मावि, लक्ष्मीपुर	४	४००	१६००
४	गणेश आवि,स्वामिवास	७	४००	२८००
५	शारदा जनकल्याण मावि, रामपुर	१७७	४००	७०८००
६	जनता मावि, दमदुवाली	९३	४००	३७२००
जम्मा				**१२७२००**

https://nams.oag.gov.np

<table>
<tr><th>क्रम</th><th>भौचर नम्बर</th><th>भौचर मिति</th><th>बिषय</th><th>बेरुजु रकम</th></tr>
<tr><td>३४.५</td><td></td><td></td><td>पाठ्यपुस्तकतर्फ : विद्यालयले पाठ्यपुस्तक एकमुस्ट विल पेश गरेको भएपनि विद्यार्थिगत, कक्षागतरुपमा पाठ्यपुस्तकको संख्या, वितरण गरिएको संख्या खुल्ने विवरण संलग्न गरेको छैन । यसले पाठ्यपुस्तकमा भएको खर्च यकिन गर्न सक्ने अवस्था छैन । नमूनाका आधारमा निम्नानुसारका विद्यालयको भर्पाइ परीक्षण गर्दा विद्यार्थिलाई बुझाएको भर्पाइ संलग्न नगरेकोले भर्पाई पेश गर्नुपर्ने रु
<table>
<tr><th>क्र.सं.</th><th>विद्यालयको नाम</th><th>रु</th></tr>
<tr><td>१</td><td>नेपाल राष्ट्रिय आवि, कालिमाटी ठोरेनी</td><td>१८७७६५।००</td></tr>
<tr><td>२</td><td>त्रिभुवन जनता मावि, लक्ष्मीपुर</td><td>२९२६२७।००</td></tr>
<tr><td>३</td><td>शारदा जनकल्याण मावि, रामपुर</td><td>३३८६८९।००</td></tr>
<tr><td>४</td><td>जनता मावि, दमदुवाली</td><td>१५९४७६।००</td></tr>
<tr><td colspan="2">जम्मा</td><td>९७८५५७।००</td></tr>
</table></td><td>९७८,५५७</td></tr>
<tr><td>३४.६</td><td></td><td></td><td>स्यानिटरी प्याड : स्यानिटरी प्याड वितरण तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, 2076 को परिच्छेद 3 को दफा 5 मा विध्यालयले आफ्ना छात्राहरुको संख्याका आधारमा आवश्यक स्यानिटरी प्याड माग गरी स्थानीय तहमा पठाउनु पर्ने र माग भएको संख्यालाई शिक्षा शाखाले स्थानीय तहमा भएका इ.आइ.एम.एस.तथ्याङ्कसँग भिडाई आवश्यक हुने स्यानीटरी प्याड उपलब्ध गराउनु पर्ने तथा प्रत्येक विध्यालयलाई उपलब्ध गराएको स्यानिटरी प्याडको अभिलेख अलग रुपमा राख्नु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले निम्न फर्महरुसँग सोझै खरिद गरी २९४६० प्याकेट स्यानिटरी प्याड खरिद गरेकोमा विद्यालयलाई बुझाएको भएपनि विद्यालयहरुवाट हालसम्मको सेनिटरी प्याडको विवरण, मौज्दातको विवरण र छात्राहरुले प्याड बुझेको भर्पाई समेत पेश भएको छैन ।
<table>
<tr><th>भौ.नं. मिती</th><th>फर्मको नाम</th><th>रु</th><th>प्याकेट</th></tr>
<tr><td>७९।०७८।११।२२</td><td>सिर्दिविनायक सर्जिकल इन्टरप्राइजेज</td><td>४९९९७२।००</td><td>१२३४५</td></tr>
<tr><td>८०।०७८।११।२२</td><td>लक्कि सर्जिकल एण्ड सप्लायर्स</td><td>४९९९५१।००</td><td>१२१९५</td></tr>
<tr><td>२६९।०७९।३।२१</td><td>कुरुम्वा ट्रेडिग कन्सर्न</td><td>२९५१५८।००</td><td>४९२०</td></tr>
<tr><td colspan="2">जम्मा</td><td>१२९५०८१।००</td><td>२९४६०</td></tr>
</table></td><td></td></tr>
</table>

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
३४.७			**विद्यालय अनुगमन** : यस सम्वन्धमा देखिएका व्यहोराहरु निम्नानुसार रहेका छन् • पालिकाले सार्वजनिक विद्यालयहरुको अनुगमन मापदण्ड निर्धारण गर्नुपर्नेमा निर्धारण गरेको देखिएन । • पालिकाको क्षेत्राअधिकार भित्र रहेको निजी विद्यालयहरुको अनुगमन गर्न तथा व्यवस्थापन गर्न मापदण्ड तयार गरि अनुगमन गर्नुपर्नेमा निजी विद्यालय व्यवस्थापन र अनुगमन मापदण्ड निर्धारण गरेको छैन । • पालिकाले सार्वजनिक विद्यालयहरुको गुणस्तर मापन गर्न विभिन्न मापदण्ड तयार गर्नुपर्नेमा पालिकाले सार्वजनिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तरको मापन मापदण्ड बनाएको छैन । पालिकाको सार्वजनिक विद्यालयहरुमा हुने चौमासिक निकासा तथा अन्य निकासाको अभिलेख खडा गरि विद्यालयको अभिलेख बमोजिम निकासा गर्नुपर्नेमा अभिलेख खाता राखेको देखिएन ।	
३५			**सामाजिक सुरक्षा तर्फ :**	
३५.१			**सामाजिक सुरक्षातर्फ :** सामाजिक रुपमा पछाडि परेका वर्ग, क्षेत्र र समुदायका नागरिकलाई सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम मार्फत सामाजिक संरक्षण प्रदान गर्न सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रणाली रहेको छ । यो कार्यक्रम अन्तर्गत पालिकाले यस आर्थिक वर्षमा रु ७,३३,५७,८३५।०० खर्च गरेको छ । यस कार्यक्रमबाट लक्षित वर्गका रुपमा रहेका जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, विधवा, बालबालिका, र अशक्तहरु समेत लगभग ३७४४ जना लाभान्वित भएको देखिन्छ ।	
३५.२			सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, 2075 को दफा १२ मा मृत्यु भएमा, बसाई सरी गएमा, एकल वा विधुवा महिलाले विवाहा गरेमा, वालवालिकाको हकमा पाँच वर्ष उमेर पूरा भएमा, नवीकरण नगरेमा, एक आर्थिक वर्षको कुनै पनि किस्ता रकम नबुझेमा वा बैंक मार्फत वितरण भएकामा लगातार उक्त वर्षसम्म खाता निष्क्रिय भएमा, अयोग्य व्यक्तिले भत्ता प्राप्त गरेको प्रमाणित भएको अवस्थामा लाभग्राहीको नाम सम्बन्धित स्थानीय तहले मूल अभिलेख बाट कट्टा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । लेखापरिक्षणको क्रममा मुल लगत अभिलेख पेश नगरेकोले गाउपालिकाले मुल लगत अभिलेख तयार गरी अध्यावधिक गर्नुपर्दछ ।	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
३५.३			सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधी, २०७७ को दफा १६ मा लाभग्राही सूचीका आधारमा प्रत्येक चौमासिकको भुक्तानी विवरण सम्बन्धित स्थानीय तहले प्रणालीमा प्रविष्टि गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस पालिकामा सबै चौमासिकको भुक्तानी विवरण अद्यावधिक गरिएको पाइएन ।त्यस्तै दफा १८ को उपदफा २ मा आर्थिक कारोबार बन्द गरेपछि प्रचलित कानुनबमोजिम निकासा र खर्चको लेखा अद्यावधिक रुपमा बैंक सँगको हिसाब मिलान गरी बाँकी रहेको रकम कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७५ अनुसूची ८ को शर्त ६ अनुसार गाउँपालिका र नगरपालिका बाट प्राप्त रकम लाभग्राहीको खातामा बैंकले १५ दिनभित्र जम्मा गरी प्रत्येक खातामा जम्मा भएको रकम देखिने विवरण सहितको (Reverse Feed) विवरण पेश गर्नुपर्ने ब्यवस्था रहेकोमा पालिकामा उक्त शर्तअनुसार वैकवाट चौमासिक रुपमा जम्मा भएको विवरण प्राप्त भएको समेत देखिएन। यसले गर्दा अनुदान निकासा भएको रकम पालिकाले पुरै खर्च लेखेको तर वास्तविक लाभग्राहीलाई वितरण भई बाँकी रकम फिर्ता नै नभएको देखिएकाले Reverse Feed प्राप्त गरी हिसाव यकिन गर्नुपर्दछ । पालिकाले २०७८ श्रावणबाट बैंकिंग प्रणालीमा गएको तर पहिलो त्रैमासिककै Reverse Feed प्राप्त नभएकाले लाभग्राही सवैले खाता खोले नखोलेको, लाभग्राहीको खातामा रकम जम्मा भए नभएको, बैंक स्टेटमेन्ट उपलव्ध नभएको र फिर्ता प्राप्त हुनुपर्ने रकम यकिन गर्न सक्ने अवस्था छैन । उक्त हिसाव यकिन गरी समयमै संघिय सरकारको राजस्व खातामा रकम फिर्ता गर्नुपर्दछ ।	
३५.४			सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रणाली व्यवस्थित गर्न, सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रममा प्रभावकारीता ल्याउन तथा नियमन गर्न नेपाल सरकारले सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७५ लागु गरेको छ । सामाजिक सुरक्षा भत्ताको सम्बन्धमा देखिएका व्यहोराहरु यस प्रकार छन् : • कार्यविधिमा उल्लेख भए झै लाभग्रहीहरुको मूल अभिलेख एम आइ एस मा अद्यावधिक गरी सो अभिलेख अनुसार भत्ता वितरणको लागि निकासा माग गर्नु पर्ने सोही अभिलेख अनुसारको वितरण फाराम प्रिन्ट गरी वितरण भरपाइको रुपमा एम आइ एस प्रणाली प्रयोग गरेको देखिएन । • एम आइ एस प्रणाली प्रयोग नगर्दा र वडा कार्यालयमा रहने फोटो सहितको अद्यावधिक मूल अभिलेख खाता व्यवस्थित गरी खर्चको यथार्थता कायम गर्नुपर्दछ । • सामाजिक सुरक्षा भत्ताको पारदर्शिताको लागि पालिकाले नयाँ नाम दर्ता चौमासिक भत्ता वितरण बसाइँ सराइ र मृत्यु जस्ता विषयहरु चौमासिक तथा वार्षिक रुपमा सार्वजनिक गर्नुपर्नेमा सार्वजनिक गरेको देखिएन । • वडा समितिले प्रत्यक चौमासिकमा कम्तिमा एकपटक सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको सम्बन्धमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पर्नेमा सो गरेको देखिएन । • यस कार्यक्रमको नियमित अनुगमन मूल्यांकन र सुपरीवेक्षण गर्न स्थानीय स्तरको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समिति रहनुपर्नेमा समिति गठन भएको देखिएन । • कार्यविधिले व्यवस्था गरेका उपरोक्तमा उल्लेखित व्यहोराहरु पालना नभएको हुँदा सामाजिक सुरक्षा भत्ता खर्च यथार्थ र विश्वसनीय रहेको भन्ने आधार रहेन ।	
३६			**सामाजिक सुरक्षा :**	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
३६.१			**तथ्यांक अध्यावधिक :** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७५ को बुदा नं. १९ अनुसार विभागले स्थानीय तहमा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी सूचनालाई व्यवस्थित गर्न स्थानीय तह, विभाग र बैङ्क र वित्तीय संस्था विच प्रणालीगत सम्बन्ध स्थापना गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणलाईं प्रभावकारी र पारदर्शी बनाउन केन्द्रीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली कार्यान्वयनमा ल्याउने र उक्त प्रणालीमा लाभग्राहीको विवरण प्रविष्टि गरी अद्यावधिक गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धीत स्थानीय तहको हुने उल्लेख छ । कार्यालयले प्रत्येक बर्ष सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने लाभग्राहीको तथ्याङ्क, कार्यविधि बमोजिम अद्यावधिक गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्नुपर्नेमा अध्यावधिक तथ्याङ्क लेखापरीक्षणको क्रममा पेश गरेको छैन । कार्यविधि बमोजिम कार्यालयले केन्द्रीकृत व्यवस्थापन प्रणालीमा सुचना अद्यावधिक गर्नुपर्दछ ।	
३६.२			**प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने :** सामाजिक सुरक्षा नियमावली २०७६ को नियम २३(१) मा स्थानिय तहले आफ्नो क्षेत्रभित्र वितरण गरिएको सामाजिक सुरक्षा भत्ताको चौमासिक तथा बार्षिक प्रतिवेदन अनुसूची -६ बमोजिमको ढाँचामा तयार गरी विभाग तथा प्रदेशको सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी विषय हेर्ने निकायमा पठाउनु पर्नेछ ।उपनियम १ बमोजिम चौमासिक प्रतिवेदन पठाउंदा पहिलो चौमासिक प्रतिवेदन मंसिर ७ गते भित्र दोस्रो चौमासिक प्रतिवेदन चैत ७ गतेभित्र र तेस्रो चौमासिक प्रतिवेदन तथा वार्षिक प्रतिवेदन अर्को आर्थिक बर्षको साउन १५ गतेभित्र विभागले तोकेबमोजिम पठाउनु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था भएकोमा पालिकामा सो नियमको पालना भएको पाइएन ।पालिकाले नियमको पालना गर्ने विषयमा ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।	
३६.३			**पारदर्शिता कायम गर्नुपर्ने :** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संञ्चालन कार्यविधि २०७५ को नियम ३३ (क) मा आगामी आर्थिक वर्षमा भत्ता प्राप्त गर्नेहरुको विवरण सम्बन्धित वडा समितिहरुको सिफारिसका आधारमा स्थानिय तहको सभामा पेश गर्नुपर्नेछ साथै (ख) मा स्थानिय तहले सञ्चालन गरेको कार्यक्रमको चौमासिक वा वार्षिक रुपमा समिक्षा गर्दा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रममा भएको निकासा तथा खर्चको पनि समिक्षा गर्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा सोको पालना भएको पाइएन ।पालिकाले कार्यविधिको पालनामा ध्यान दिनुपर्दछ ।	
३६.४			**सार्वजनिक सुनुवाई :** नगरपालिकाको वडा समितिले प्रत्येक चौमासिकमा कम्तिमा एकपटक सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सम्बन्धमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने र सार्वजनिक सुनुवाईबाट प्राप्त गुनासा तथा सुझावहरु मध्ये आफुले सम्बोधन गर्न नसकिने खालका सुझाव तथा गुनासाहरु सम्बोधनका लागि स्थानीय तह कार्यालयमा पठाउनुपर्ने व्यवस्था छ।नगरपालिकाको कुनै पनि वडा समितिले यस सम्बन्धमा नागरिक सुनुवाईको कार्यक्रम सञ्चालन गरेको पाइएन।गाँउपालिकाले यस तर्फ ध्यान दिई वास्तविक लाभग्राहीको अभिलेख अध्यावधिक गर्नुपर्दछ ।	
३६.५			**लाभग्राहीको नाम नविकरण :** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७५ को दफा ७(१) मा सामाजिक सुरक्षा प्राप्त गरिरहेका सवै प्रकारका लाभग्राहिले आगामी आर्थिक बर्षमा भत्ता लिनका लागि तोकिएको ढाँचामा सो कार्यविधिको दफा ६ मा उल्लेखित समयाबधी भित्र सम्बन्धीत पालिकामा दरखास्त दिनुपर्ने ब्यवस्था छ।सो कार्यविधिको उपदफा २ मा यसरी नविकरण नगर्ने लाभग्राहिले पछिल्लो आवमा भत्ता नपाउने उल्लेख गरेकोमा यस पालिकाले सोको परिपालना गरेको पाइएन ।कार्यविधिको पालना गर्नेतर्फ कार्यलयले ध्यान दिनुपर्दछ।	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
३७			**कर दस्तुर एवं आन्तरिक आय तर्फ :**	
३७.१			**आयको अनुमानः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आयसमेतको ब्यवस्थापन गर्न सक्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले पेश गरेको आय-व्ययको अनुमानमा आन्तरिक आयतर्फ सम्पत्ति कर, व्यवसाय कर वापत अनुमानित रु. ४,९६,४६,०००।०० प्राप्त हुने प्रक्षेपण गरेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८।७९ मा रु. ५८६५५२५।०० अर्थात अनुमान भन्दा ८८.१९ प्रतिशत घटी आय प्राप्त गरेको छ । आम्दानीका अन्य स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाई आय आर्जन बृद्धि गर्नेतर्फ विशेष ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ ।	
३७.२			**आन्तरिक आयः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आर्थिक वर्ष २०७८।७९ मा केन्द्रीय अनुदानबाट गरेको खर्चका तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ । केन्द्रिय अनुदानबाट खर्च | आन्तरिक आय | आन्तरिक आय प्रतिशत ४७५०३२८३३ | ५८६५५२५ | १.२३ उपरोक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा १.२३ प्रतिशत मात्र रहेको छ । त्यसैले पालिकाको आन्तरिक आय संकलनको दायरालाई फराकिलो पार्दै आन्तरिक आय बृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।	
३७.३			**राजश्व अभिलेख :** कार्यालयले राजस्वको अभिलेख अध्यावधिक गरी सोको लेखापरीक्षण गराउने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखको हुने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाबाट रसिद ठेलिहरु छपाई गरेर वडा कार्यालयमा पठाउने गरेकोमा सोको पुरा अभिलेख पालिकामा आएको देखिएन । अधिल्लो आ.व.को बाँकी के कति छ एकिन गर्न सकिएन । पालिकाले म्यानुअल पद्वतिवाट राजस्व संकलन गर्ने गरेको पाइयो ।कार्यालयबाट सवै वडाहरुमा पनि स्वचालित प्रणालि जडान गरी राजस्व संकलन गर्ने तर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्दछ । यसले गर्दा व्यक्तिहरुले छुट्टै रसिद छपाउने जोखिम विद्यमान रहन्छ । यसको सम्बन्धमा तहाँ कार्यालयबाटै छानविन गर्नुपर्दछ । अतः कार्यालयले आगामी दिनमा रसिद नियन्त्रण तथा राजश्व असूलीलाई स्वचालित प्रणाली मार्फत ब्यवस्थापन सम्बन्धमा विशेष ध्यान पु¥याउनुपर्ने देखियो ।आन्तरिक राजस्व तर्फ शिर्षक अनुसार रु ६४,६१,१६४।००, बैंक स्टेटमेन्ट अनुसार रु ६५,०३,३१३।००, बैक नगदी किताव अनुसार रु ६६,५४,१६६।०० र आर्थिक विवरण अनुसार रु ५८,६५,५२५।०० रहेको छ , फरक पर्नाको कारण यकिन गर्नुपर्दछ ।	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
३७.४			**एम्बुलेन्स सन्चालन आय :** एम्बुलेन्सतर्फको आयको लागी ड्राईभरले रसिद काट्ने र ढिलो गरि राजस्व दाखिला गर्ने गरेको पाइयो । सवारी चलाउने, राजस्वको रसिद काट्ने र दाखिला गर्ने एकै व्यक्ति भएको र एम्वुलेन्समा चढ्ने व्यक्तिको पहिचान सहितको विवरण नराखेकाले उक्त आयमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सवल भएको देखिएन । कतिपय महिनाहरुमा आय प्राप्तनै नभएको पाइयो । दोश्रो प्याडको र.नं. ६०१ (०७८।१३।३०) देखि र.नं. ६१३ (०७९।२।२२) सम्मको राजस्व रु ४५५००।०० अभिलेखमा प्राप्त भएको नजनाएको तर रसिद परीक्षण गर्दा आय प्राप्त भएकोमा दाखिला गर्न बाँकी रहेको सवारी चालककै जिम्मामा रहेको पाईयो ।उक्त रसिदहरुको राजस्व रु ४५५००।०० एम्वुलेन्स चालक श्री टुम ब. खत्रीबाट असुल गरी दाखिला गर्नुपर्ने रु	४५,५००
३७.५			**आय :** गत वर्ष ढुंगा गिटी वालुवा र दशहत्तर बहत्तर विक्रि गरी राजस्व संकलन गर्न निम्न स्थानका लागी ठेक्काको सम्झौता गरेको छ । पालिकाले शुरुमा परिणाम बढी राखि सूचना प्रकाशन गरेको भएपनि पछि परिमाण घटाई सम्झौता गरेको पाइयो । असुल हुँन बाकी राजस्व असुल गर्नुपर्ने रु उत्खनन् क्षेत्र | पालिकाको न्युनतम अंक | छनौट फर्म | कवोल अंक | राजस्व असुली रु | असुल गर्न बाकी रु शारदा नदी शारदा पुलदेखि झिरघाटसम्म | ४९३५६८ | एलवि निर्माण सेवा | ४९५१०० | ४९५१०० | ० बगनाहा १,२ र कुसुमतारा | १९०९१५० | डिएन कन्स्ट्रक्सन | १९१५००० | ९५७५०० | ९५७५०० बबई नदी बाटुल्ने र दोभान बगर | १९३८५२० | अमृत कन्स्ट्रक्सन | १९४५००० | ९७२५०० | ९७२५०० **जम्मा** | | | **४३५५१००** | **२४२५१००** | **१९३००००**	१,९३०,०००
३७.६			**राजस्व दाखिला :** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, 207६ को दफा २८ बमोजिम जिम्मेवार व्यक्तिले आफ्नो जिम्मामा आएको सरकारी नगदी सोही दिन वा भोलिपल्ट दाखिला गरी श्रेस्ता खडा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । साथै तोकिएको समयमा राजश्व रकम दाखिला नगरेमा सम्बन्धित तालुक कार्यालयले 10 दिनसम्म ढिलो गरेको भए दाखिला गर्न बाँकी रकम र सो रकमको दश प्रतिशतले जरिवाना गरी सो समेत दाखिला गर्न लगाउने र सो भन्दा बढी ढिलो गरेको भए दश प्रतिशतले जरिवाना गरी दाखिला गर्न लगाई कसूरको मात्रा अनुसार प्रचलित कानुन बमोजिम बिभागिय कारबाही समेत गर्न गराउन सक्ने व्यवस्था छ । पालिका अन्तर्गत 7 वटा वडा कार्यालयले प्राप्त गरेको राजश्व रकम ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार तोकिएको अवधि भित्र दाखिला गरेको छैन । यसरी ढिलो हुनेगरी राजश्व रकम बैंक दाखिला भएको अवधिको कार्यालयले छानविन गरी, जरिवाना समेत असुल गर्नुपर्ने देखिन्छ । कार्यालयले सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरुले प्राप्त गरेको आन्तरिक राजश्व रकम र बैंकमा दाखिला गरेको विवरण समयमा र यथार्थपरक बनाउन विशेष ध्यान दिनुपर्दछ । प्राप्त विवरण अनुसार वडागत रुपमा उठेको राजस्व रु २३०१७८२।०० रहेकोमा रु २२९२७६०।०० दाखिला भएको छ । वाँकी रु ९०२२।०० असुल गरी दाखिला हुनुपर्दछ	९,०२२
३७.७			**राजश्वतर्फ :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६९ अनुसार गाँउपालिकाको आफ्नो स्थानीय सञ्चितकोष रहने र आफुले उठाएको राजश्व र आयवाट प्राप्त	

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
			रकम सो कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर कार्यालय र वडावाट संकलित केहि राजश्व रकम गत आर्थिक वर्षको आषाढ मसान्तसम्ममा सञ्चितकोष खातामा जम्मा भएको पाईएन । गाँउपालिकावाट गत आर्थिक वर्षमा संकलित राजश्व चालु आर्थिक वर्षमा बैंक दाखिला भएको छ । नमुनाको रुपमा गाँउपालिका र वडाका केहि नगदी भौचर परिक्षण गर्दा समयमा राजश्व बैंक दाखिला भएको पाईएन । कतिपय वडाका राजस्व ढिलोगरी आर्थिक बर्ष २०७९।८० मा जम्मा गरेको पाइयो । साथै पालिकाको रसिद नियन्त्रण खाता अद्यावधिक छैन । वडा कार्यालयले प्रयोग गरेका रसिदबाट कति आम्दानी भयो सो को विवरण अद्यावधिक नभएको र राजस्व MIS प्रणालीमा आबद्ध नभएकोले वडाबाट वार्षिक रुपमा उठेको राजस्वको वास्तविक अवस्था एकिन गर्न सक्ने अवस्था छैन ।वडागत रुपमा उठेको राजस्वको शीर्षकगत अभिलेख नभएको र एकमुस्ट रहेकाले शीर्षकगत भिडान गर्न सक्ने अवस्था छैन । साथै दैनिक तथा महिनागत खुल्ने गरी रसिदवाईज राजस्वको रजिस्टर तथा अभिलेख राखेको छैन । राजस्वको बैक दाखिला स्लिप अभिलेखबद्ध नभएकाले बैक दाखिलाका आधारमा मात्र राजस्व हिसाव राख्ने गरेकोले उठेका सवै राजस्व दाखिला नै भएका छन् भनी आश्वस्थ हुने अवस्था छैन । राजस्वको अभिलेख व्यवस्थित रुपमा राखि तत्काल दाखिला गर्नुपर्दछ । उदाहरणस्वरुप २०७८।७९ को राजस्व आर्थिक बर्ष २०७९।८० मा मात्र दाखिला गर्ने २ वडाको २०७८।७९ को राजस्व दाखिलाको स्थिति निम्नानुसार रहेको छ । निम्न तालिका अनुसार २०७८ श्रावणदेखि उठेको राजस्व १० महिना ढिलो गरि २०७९ ज्येष्ठमा आएर दाखिला भएको अवस्था देखियो । ढिलो दाखिला गर्ने वडाका सचिवहरुलाई समयमा दाखिला गर्नेतर्फ जिम्मेवार बनाउनुपर्ने अन्यथा जरिवाना असुल लगायतका कारवाहि गर्नुपर्दछ ।	

वडा तथा वडा सचिव	दाखिला मिती	रु
२,श्री दिपक सुनार	०७९।२।९	६००००
	०७९।३।२२	८००००
	२०७९।४।१२	५६५३०
	२०७९।५।४	१५९११
७, श्री टोप ब. सार्की	०७८।१२।२०	१३७०००
	०७८।१२।२२	२०५१०
	२०७९।४।१६	२३०२०
एम्वुलेन्स चालक श्री टुम ब. खत्री	०७८।१०।२५	४५०००
	०७९।२।१६	३५०००
	०७९।४।१९	४००००

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय					बेरुजु रकम
					०७९।५।१२	६८४००		
					जम्मा			
३८			**प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम :** पूर्वाधारहरुको विकास मार्फत नागरिकको जीवनयापनमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले स्थानियतहभित्र प्रधानमंत्री रोजगार कार्यक्रम संचालनमा रहेको छ । कामका लागी रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागी निर्देशिकामा उल्लेखित व्यवस्थाहरुको पालना नगरी योजनाको छनौट अगाबै अत्याधिक संख्यामा योजना छनौट भएको, पूर्वाधार एबं अन्य विकास निर्माणका लागी अधिकांश योजना छनौट नभई अनुत्पादनमूलक कार्य गराउने गरी योजना छनौट भएका छन् । साथै श्रमिकको संख्या पनि अत्याधिक रहेकाले कार्यक्रमको उद्देश्य अनुरुप लक्ष्य हासिल गर्ने गरी कार्यान्वयन भएको पाइएन । पालिकाले यस बर्ष छनौट गरेका योजनामा गत विगतमा कार्य भएको अभिलेख, तथ्यांक तथा लगत राखेको देखिएन। यसले गर्दा कार्यमा दोहोरोपन नभएको र अपेक्षित नतिजा प्राप्त भएको छ भन्न सक्ने अवस्था छैन ।यस कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानिय तहभित्रका विभिन्न वडाहरुमा सडक, नाली, पदमार्ग, फिल्ड निर्माण, गोरेटो वाटो, सडक मर्मत लगायतका विभिन्न ४१ वटा योजना संचालन गरी यस वर्ष ७२९ जनालाई औषत ८७ दिन रोजगारी उपलव्ध गराई रु. ३,८६,५३,८०७।०० खर्च गरेको छ । उक्त खर्चवाट लक्षित वर्गमा अल्पकालिन रोजगारी सिर्जना भएतापनि कामको दिगोपना तथा दीर्घकालिन रोजगारी सिर्जना भएको देखिदैन ।					
३९			**मुख्य मन्त्री रोजगार कार्यक्रम :**					
३९.१			**अनुगमनः** कर्णाली प्रदेश मुख्य मन्त्री रोजगार कार्यक्रम सन्चालन कार्यबिधि, २०७८ को दफा १७ मा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालय, बिषयगत मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश योजना आयोग, जिल्ला समन्वय समिति, सम्बन्धित स्थानिय तह र बिषयगत कार्यालयले कार्यक्रमको अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने ब्यबस्था छ ।यस बर्षका योजना सम्बन्धित स्थानिय तह बाहेक कार्यबिधिले तोकेका निकायबाट अनुगमन मुल्यांकन गरी प्रतिबेदन दिएको देखिएन। कार्यबिधि अनुसार कार्यक्रमको पारदर्सिता र प्रभावकारीकताका लागी अनुगमन हुनुपर्दछ ।					

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
३९.२			**सहभागिताः** कर्णाली प्रदेश मुख्य मन्त्री रोजगार कार्यक्रम सन्चालन कार्यबिधि, २०७८ को दफा ५ मा आयोजना छनौट गर्दा स्थानियस्तरमा सृजना हुने रोजगारी तथा स्थानिय सामाग्रीको प्रयोग युवा, महिला, दलित र बिपन्न समुदायको रोजगारी प्रबर्द्धन हुने अधिकतम प्रतिशतको लागत साझेदारी हुने गरी योजना छनौट तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ब्यबस्था छ ।पालिकाले यस बर्ष छनौट गरेका योजनामा उक्त लागत साझेदारी सुनिश्चित हुने आधार, गत विगतमा कार्य भएको अभिलेख, तथ्यांक तथा लगत राखेको देखिएन। यसले गर्दा कार्यमा दोहोरोपन नभएको र अपेक्षित नतिजा प्राप्त भएको छ भन्न सक्ने अवस्था छैन ।दफा ४ मा योजना माग गर्दा र कार्यान्वयनमा एकाघर परिबारका तथा सो ब्याक्तिले अन्य आयोजना माग गर्न नपाउने ब्यबस्था रहेकोले छनौट भएका योजनाका लाभग्राही लक्षित समुहका र एकाघरका नभएको एकिन गर्ने आधार तय गर्नुपर्दछ।	
३९.३			**गतवर्षको भुक्तानी :** गतवर्ष मुख्यमंत्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत खर्च भएको रकम यस बर्ष पालिकाको पूँजीगत शिर्षकबाट व्यहोरी निम्नानुसार भौचरहरुवाट रु ११६२५४०४।०० भुक्तानी गरेको छ । बजेट र कार्यक्रम स्वीकृतिवेगर खर्च गर्न नमिल्नेमा बजेट तथा कार्यक्रममै योजना समाबेश नभएको, दायित्व सिर्जना नगरेको, गाउसभाले अनुमोदन नगरेको र मुख्यमंत्रीजस्तो बेग्लै कार्यक्रममा भएको खर्च कार्यपालिकाको निर्णयको आधारमा वित्तिय समानिकरण अनुदानबाट भुक्तानी दिनु उपर्युक्त देखिएन । **भौ.नं. मिती** | **विवरण** | रु २।०७८।५।३० | कोलतरा शारदाखोला तटबन्ध निर्माण | ४४०५९०।०० ३।०७८।५।३० | चौरडाडा शिरखोला सडक निर्माण योजना | २७९४७७०।०० ४।०७८।५।३० | जमुखोला ढिक तटबन्ध निर्माण | ५९०५००।०० ५।०७८।५।३१ | पुरुवाखोला असुरेनी सडक ग्राभेल तथा नाला निर्माण | १४४७३७५।०० ६।०७८।५।३१ | तिल्केनी धोवेनी धानखोला सिचाई निर्माण | १६८११८४।०० ७।०७८।५।३१ | त्रिबेणी खेल मैदान निर्माण | ७६१२९९।०० ८।०७८।५।३१ | वालुवा दमदवाली सडक ग्राभेल तथा नाला निर्माण | २४३३५४६।०० ९।०७८।५।३१ | ढिक सिचाई निर्माण | १४७६१४०।०० | **जम्मा** | **११६२५४०४।००**	

https://nams.oag.gov.np

क्रम	भौचर नम्बर	भौचर मिति	बिषय	बेरुजु रकम
४०			अनुगमन तथा सम्परीक्षण – स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा ८४ मा बेरुजू फछ्र्यौट गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।सोही ऐनको दफा ८४(२)(घ) मा बेरुजू फछ्र्यौट गर्ने गराउने काम कर्तव्य प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हुने व्यवस्था छ । यस पालिकाको २०७८।७९ सम्मको फछ्र्यौट गर्न बाँकी अद्यावधिक बेरुजुको स्थिति देहायअनुसार रहेको छ।	

गत वर्षसम्मको बाँकी बेरुजू (A)	यो वर्ष संपरीक्षण गरिएको बेरुजू (B)	गत वर्षसम्मको बाँकी बेरुजु (C=A-B)	यो वर्ष कायम बेरुजु (D)	संपरीक्षणवाट कायम बेरुजु (E)	अद्यावधिक बाँकी बेरुजू (F=C+D+E)
१०,३८,३३,०००	०	१०,३८,३३,०००	१,०५,३०,३२९	०	११,४३,६३,३२९

https://nams.oag.gov.np